

FALKMAN CHARLOTTA

LEONNA

Charlotta Falkman

Leonna

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=24714721

Leonna En skildring ur lifvet:

Содержание

Två adliga familjer på landet	4
Porträtter, Skuggbilder och småstadslif	36
En konturteckning af Petter Nordenskans	68
Läsaren gör, som vi hoppas, en intressant bekantskap	82
Конец ознакомительного фрагмента.	122

Charlotta Falkman

Leonna En skildring ur lifvet

Två adeliga familjer på landet

Den på salsgolfvet utbredda halmen, och grenljusen i de på bordet stående höga silfverstakarne vittnade, att julhögtiden redan hade inträdt, men ljusen voro ännu icke påtända; deremot lågade en brasa uti den rymliga spiseln i hörnet af rummet. Framför den satt ställets åldriga ägarinna fru von Igeldorf, i en massiv länstol med läderöfverdrag; fötterna hvilade på en lång omålad trädpall; i hennes knä låg en välfödd svart och hvit katt, som med synbart välbehag mottog sin matmoders karesser, under det hon sjelf vänligt samspråkade med sin bredvid sittande gifta dotter och omtalade de få händelser, som timat, sedan de sist träffades.

Dessa nyheter syntes dock föga intressera dottern; ty hennes blick var slö och tanklöst fästad på elden; de korslagda händerna hvilade i hennes sköte, endast tummarne rörde sig mekaniskt i cirkellopp omkring hvarandra. Ett enstafvigt *ja* eller *nej*, och interjektionen *jopa!* motsade den förmodan att hon insomnat.

Hennes mor, som för sina år hade ett lifligt utseende och rörligt väsende, reste sig nu för andra eller tredje gången, med sin spinnande favorit på armen, för att vid ett fönster åt gårdssidan

lyssna efter sin måg, kapten von Nordenskans, som väntades från staden. Hon såg redan något orolig på det stora gök-uret, der visaren gick till sju, när bjellerklang omsider förkunnade hans ankomst. Ett vackert sextonårigt flickhufvud tittade i detsamma in genom en sidodörr och ropade gladt: «mormor lilla, pappa kommer!» och straxt derpå inträdde hon med den efterlängtrade genom den dörr, som förde till förstugan.

Fru Igeldorf gick sin måg till mötes; i deras helsning uttalade sig ömsesidig aktning och välvilja. Den unga flickan hjälpte honom beställsamt af med resskärpet och vargskinnspelsen, sägande: «hvad söta pappa låtit oss länge vänta, mamma kom hit redan middagstiden.»

«Jag nödgades uppehålla mig längre i Lovisa än jag ärat,» svarade han, och gaf dervid sin fru en äktenskapligt kall kyss. «Saken var den, att jag der träffade flere bekanta, ibland andra «Hertola herrn» och hans bror sjökapten Lurhjelm.» —

«Är han vinterliggare der?» frågade gamla frun.

«Nej, hans fartyg vintrar nu som i fjol i Borgå, och Kapten sjelf på lilla Rönnebacka,» var svaret.

Blyg och rodnande frågade den unga flickan: «var Ottilia med sin farbror i staden, pappa?»

«Nej lilla näsperla! Hvad hade hon der att göra! Men jag kan ändock helsa dig ifrån henne. Bröderne Lurhjelm och jag följdes åt på hemvägen; Matthias och jag frukosterade på Rönnebacka, ty vi reste tidigt från staden. Unga fröken var en rätt treflig och omtänksam värdinna.»

«Snälla Ottilia!» anmärkte den unga flickan med barnslig glädje.

Unga frun som hitintills suttit tyst och orörlig, erinrade nu, icke utan en viss skärpa i tonen, «en länsmansenka förestår ju deras hushållning?»

«Alldeles, men vi inträffade mal à propos, ty fru Palman hade att syssla i köket och hann icke med oss» svarade hennes man.

«Det var ju äfven på brådaste julafton,» inföll hans svärmor, och bjöd honom en ressup. «Petter kom icke med?» frågade hon sedan.

«Han sade sig vara hindrad,» blef det korta svaret.

Nordenskans stoppade sin stora sjöskumspipa, satte sig sedan jemte fruntimren framför eldbrasan och fortfor under korta uppehåll: «middag åt jag på Hertola. Dit äro vi allesammans bjudna till nyårsafton. Gör nu inga invändningar, kära Margreta, ty jag har gifvit mitt hedersord, att både du och Leonna skola infinna er der. Laga er bara i ordning.»

Hans fru såg ganska liknöjd ut, dock gaf hon genom en afmätt nick sitt bifall. Leonna deremot, var utom sig af glädje, kysste fadrens händer, och kringklappade både mor och mormor; den förra gjorde en afvisande åtbörd med handen; mormodren kysste flickans panna och sade leende: «du lilla toka!»

Nordenskans aflägsnade sig på en stund och återkom med en viss hemlighetsdiger min. Leonna hade undertiden tändt upp alla ljusen i rummet och snart hördes ett dämpadt skratt från förstugan. Dörren öppnades och in kom en väldig julbock

på fyra fötter, utstofferad med afvigvänd fårskinnspels och stora bockhorn. Till det både utan och innanför dörren stående tjenstfolkets stora förlustelse, knuffade den med hornen in en öfvertäckt pertkorg, och gjorde sedan hvarjehanda löjliga krumbugter för herrskapet.

Nordenskans åtog sig att undersöka korgens innehåll; och aflemna det enligt adress. Med stor ceremoni upptog han för fru och dotter hvar sin svärtade spånhatt, med nära halfalns höga kullar. Under skärmarne voro de fodrade med rosenröd kambrits. För Leonna särskildt en kappa af blått kläde, i façon snarlik nutidens paletåer, med stark snodd i kanterna och liten fyrkantig kraglapp försedd. Kappan var en gåfva af mormor, som sjelf spunnit hvarje ända deri; hemma väfd var den ock, men färgad, pressad och sydd i staden. Vidare ett par mörka kattuns «schalar» med hvita horder som tillföllo fruarne.

Uppräknandet af dessa artiklar vore visst onödigt, om ej afsigten vore, att derigenom låta våra yngre läsarinnor göra en jemforelse mellan vår närvarande lyx med dess pretentioner, och den omtalta tidens enkelhet och anspråkslöshet.

Allt beskådades och beundrades, så väl af ägarinnorna sjelfva, som ännu mer af husets tjenstpersonal, ty «gamla hennes nåd» vinkade sjelf fram några af de äldre; dessa fingo sedan visa det för de vid dörren stående, hvilka under det de småfingrade herrligheten, uttryckte sin förvåning genom många «*woi, woi!*» Derefter skedde en utdelning af gåfvor för dem sjelfva: bomullsdukar för de äldre, glasperlor för de

yngre pigorna, samt röda yllemössor och hemväfda västtyger åt drängarne. Efter många bugningar och nigningar, samt kyssar på hennes nåds kjortel, gingo de förnöjde och belåtna att förvara hvad de erhållit. Sednare inträdde de åter allesamman, för att efter husets gamla sed hålla aftonbön. Derefter sjöngo de en julsalm, efter hvars slut, de trohjertadt räckte fram handen åt sin matmor, för att önska henne och sedan de andra glad helg; troppande sedan af till den så kallade stora bondstugan, der de funno sitt med rikelig välfägnad och stora högar af kusar och kakor belastade julbord.

En stund sednare satt den lilla familjen själf till bords, görande all heder åt sina egna «Guds gåfvor» med undantag af Leonna, som af idel glädje och längtan knappt kunde äta och sedan somna. Det var första gången hon sedan barnaåren, skulle få se sig om i hvad man i allmänhet benämner verlden.

Några ord om ställningar och förhållanden innan vi gå vidare.

Af det förutsagda gissas lätt att fru Igeldorfs egendom, Grönskog kallad, var belägen i trakten af städerna Borgå och Lovisa, men om socknen heter Borgå eller Perno är likgiltigt.

Född af finska föräldrar högre upp i landet, blef fru Igeldorf genom sitt gifte ägarinna till nämnde egendom. Förmögen enka vid fyratiofem år, med en då treårig dotter, ansåg hon sig vara för klok att träda i nytt gifte.

Van vid landthushållning från sina unga år, vårdade hon sitt gods med omtanke och verksamhet. «Husmodrens öga gör kalffen fet» var hennes valspråk, men hvad hon vårdslösade var

det enda barnet. Flickan växte upp som «gran i skogen» utan eftersyn. I sinnelag helt och hållet motsattsen af modren, var hon redan en lång tafatt slyna om fjorton år, innan modren ens tänkte på att hon behöfde lära annat än innanläsning i Abcboken. Denna erhöll hon i knapphändigaste måtto af en svensk soldatenka i granskapet, ty hvad fru Igeldorf sjelf förstod af läskonsten var finska.

Sedan hon genom sitt gifte blifvit medlem af en svensk församling, hade hon väl efterhand tillegnat sig så mycket af svenska språket, att hon förstod predikan och talade det, ehuru med stark brytning; men denna ville hon ej fortplanta på sin dotter, derföre skulle flickan endast tala och läsa svenska.

Det enda, bondfolket hade att anmärka mot den eljest afhållna frun, var att «hon, liksom allt herrskapsfolk, skämdes te vara finska.»

Efter några allvarliga påminnelser af pastorn i församlingen, sändes flickan omsider till Lovisa för att der «skolas.» Men som fröken «Greto» der hade den harmfulla förödmjukelsen att i alla kunskaper öfverträffas af sina sju- och åttaåriga skolkamrater, blef hon efter ett års förlopp förlossad ur den pinan. Efter första nattvardsgången, glömde hon åter hvad hon lärt sig i skolan. Af naturen var hon ej stjufterligt behandlad på utseendets vägnar, men det vårdslösa i hennes ställning, det tafatta i hennes rörelser, en viss slapphet i anletsdragen, tillika med den sömniga, dåsiga blicken, utvisade tillräckligt huru otroligt, bristande själsbildning verkar på individuens yttre och

inre väsende.

Af naturen var hon ej stufmoderligt behandlad på utseendets vägnar, men det vårdslösa i hennes ställning, det tafatta i hennes rörelser, en viss slapphet i anletsdragen, tillika med den sömniga, dåsiga blicken, utvisade tillräckligt huru otroligt, bristande själsbildning verkar på individuens yttre och inre väsende.

Adelsman och enkling hade Nordenskans, af oss obekanta orsaker, i sina bästa år lemnat militären och arrenderat ett litet ställe i skärgården. Der blef han en slags kommissionär för några upp i landet boende possessionater, som plägade på skärgårdsfartyg skicka sina landtmanna-produkter till Stockholm att föryttras. Äfven fru Igeldorf lärde känna och värdera den driftige affärsmannen, och för henne, som ej utan hufvudbry kunde skrifva sitt eget namn, blef han snart outhärlig. Grannarne trodde för säkert att den fyratioårige enklingen gjorde sin kur för den nära sextioåriga enkan, när det en vacker söndag lystes i kyrkan för honom och fröken «Greta.»

Ehuru detta giftermål påtagligen endast var ett verk af egennytta på den ena sidan och moderlig klokhet på den andra, lyckades det någorlunda, ty de första två åren efter brölloppet bodde Greta med sin man hos modren på Grönskog, och när de derefter flyttade till eget hem, följde en bepröfvad trotjenarinna med i det väl försedda boet, så att unga frun utan ringaste omsorg kunde gå till «dukadt bord.»

I början af sitt äktenskap sökte Nordenskans genom besök

och umgänge med grannarnes fruar, sätta lif i bildstoden, men utan framgång. En inre, vi frukta, afundsam känsla sade fru Nordenskans, huru underlägsen hon var dem i många hänseenden. Hon visade till och med dåligt lynne, när hon stördes i sin maklighet, och hon lemnades derföre snart i sin ädla frihet, både af man och grannfruar.

Från Grönskog var dryga två mil till socknekyrkan. Nära den låg en vidsträckt ouppodlad slättmark, hvarest fordom hållits marknader. Invid denna plan, lät fru Igeldorf bygga ett trefligt boningshus för sin måg och dotter, innehållande fyra rum och kök, samt tvenne glada vindskamrar.

Innan de flyttade dit, gungade frun på sina armar en dotter, som redan afvänd från modren, blef qvar hos mormor. Enligt gummans önskan hade hon erhållit namnet Eleonora.

Hon blef det enda barnet. Af sitt förra äktenskap hade Nordenskans en son, den flygtigt omnämnde Petter, hvars bekantskap läsaren får göra framdeles.

Vid den tidpunkt då *Jaget* är ett obegripligt ord för barnet, kallade den lilla flickan sig sjelf «Leonna,» och man bibehöll namnet sedermera både af tycke och vana.

För den gamla frun var Leonna den medelpunkt, omkring hvilken alla hennes tankar, hennes görande och låtande, samlades; för henne ville hon förvärfva, för henne ville hon samla. Sin dotter hade hon utstyrt ganska hederligt; skänkt sin måg eget hus med nödiga möbler och bohagsting. Som hennes affärsman njöt han en bestämd årlig lön, och deras visthus försågs

frikostigt från Grönskog; men Leonna skulle blifva hennes arfvinge – likväl så, att fadren vore sin dotters förmyndare och förvaltare af egendomen till dess Leonna gifte sig. Detta hennes förordnande var gjordt och belevadt i laga ordning.

Sådana voro familjens förhållanden den tid vår skildring begynner, men ännu några ord om Leonna och hennes barndom.

Som redan är sagdt var Leonna sexton år och dertill vacker, men emedan hvarje människa har sitt eget skönhets-ideal, lemna vi till läsarens egen fantasi att måla bilden till dess vi framdeles kunna gifva den mera fulländning.

För en flicka i våra dagar anses de sexton åren vanligen vara rosens skönaste blomstringstid. I stora världens drifhus har kanhända redan då dess artificiella sol – fåfängan – blekt bladen, eller en mask frätit sig in i blommans hjertblad, men den tid vi här omtala, var sådant sällsynt, och på landet isynnerhet, sattes en vacker flicka om femton eller sexton år, aldrig som nu i *presens*; talade man om henne, *skedde* det i *futurum*, ty hon ansågs ännu för en sluten knopp, och var i sin glada bekymmerslöshet full af friskhet och lefnadslust. Leonna var hitintills lika obekant för verlden som verlden för henne; mormodren reste endast någongång till kyrkan, intog då sin middag antingen hos sin måg, eller i prestgården; och besök erhöll hon endast af några få äldre personer. Att Leonna var så olik sin mor, därför hade hon att tacka naturen och en tilldragelse, som gifvit hennes intellektuella gåfvor en annan riktning. Ehuru ogera, hade hennes mormor dock, efter fadrens åstundan, tillåtit Leonna åtfölja honom på

en resa till Stockholm. Nordenskans hade der en yngre bror, bolagsman i ett större handelshus, och nyligen hemkommen från en affärsresa till Hamburg, hvarest han hade gift sig med ett ungt fruntimmer af god familj.

Leonna var hitintills lika obekant för verlden som verlden för henne; mormodren reste endast någongång till kyrkan, intog då sin middag antingen hos sin måg, eller i prestgården; och besök erhöll hon endast af några få äldre personer.

Att Leonna var så olik sin mor, därför hade hon att tacka naturen och en tilldragelse, som gifvit hennes intellektuella gåfvor en annan riktning.

Ehuru ogera, hade hennes mormor dock, efter fadrens åstundan, tillåtit Leonna åtfölja honom på en resa till Stockholm. Nordenskans hade der en yngre bror, bolagsman i ett större handelshus, och nyligen hemkommen från en affärsresa till Hamburg, hvarest han hade gift sig med ett ungt fruntimmer af god familj.

Vi finnar med våra så kallade djupa, men, tillstå det, något trögt uppvärmda känslor, beskylla orättvist nog tyskarnes medfödda liflighet, deras snälla uppfattning af glädje och sorg, vänskap och kärlek, för tillgjordhet, svärmeri och ytterlighet. Fremling på orten, obekant med språk och seder, i saknad af sina anhöriga och ofta lemnad ensam af mannen, som var upptagen af sina göromål, började den unga frun vantrifvas, men erhöll nu en önskad förströelse vid svågerns ankomst, och mottog sin elfvaåriga finska släktinge med öppna armar, och tusende

ömhetsbevis. Att hon derigenom helt och hållet vann Leonnas barnahjerta, derpå undrar väl ingen, och att Leonna blef gerna qvar, när hennes far reste hem. Hon skulle så vara hos tanten i tvenne år.

Under denna tid hörde och talade flickan endast tyska språket. Tanten lärde henne sjelf både att läsa och skrifva detta, samt smärre handarbeten. I någon skola gick hon icke, och hade ingen jemnårig bekant. Väl bodde det i samma våning en familj från Småland, men med den hade tanten intet umgänge; utomdess hade deras barn vid tillfälliga möten gjort gäck af Leonnas finska uttal, något som högeligen förtörnat flickan, som tyckte sig tala vackrare svenska än de.

«O hvarföre får jag ej alltid vara hos dig, eller hvarföre har jag ej en sådan mamma!» sade Leonna gråtande, när hon i skiljsmessans ögonblick låg innesluten i tantens armar.

Småningom mildrades dock sorgen och saknaden hos Leonna genom tanken på mormors glädje, och återseendet af barndomshemmet, dess trädgård och äppelträd. På fartyget gjorde hon genast en angenäm bekantskap med Ottilia Lurhjelm, som nu äfven reste hem från en pensions-anstalt i Stockholm, der hon varit i fyra år, påkostad af sin farbror. Hennes far hade under den tiden gift sig ånyo.

Flickorna hade ej återsett hvarandra sedan dess, ehuru det endast låg fyra eller fem mil emellan deras hemvist. Nu skulle de likväl träffas.

Det var sent på qvällen, när kapten Nordenskans med fru och

dotter dagen före nyårsaftonen anlände till Hertola gård. Ett skall af jagthundar mötte dem, men nedtystades af ägaren, som sjelf mottog och införde sina gäster i salen och hjälpte damerna att pelsa af sig.

Rummet, der en magisk skymning herrskade, ty elden var nyss uppgjord i spiseln, var afdeladt med en pappersskärm, bakom hvilken syntes ljussken; dit ledsagades mor och dotter, medan herrarne stannade utanför i samma rum.

På en innanför stående säng, hvilade frun i huset, omgifven af tvenne hundrackor, som endast med möda, genom sin herrskarinnas ömsom bannande och smekande tilltal, afhöllos att rusa ned mot de fremmande. De lade sig åter under ett sakta morrande.

Sedan fru Lurhjelm helsat sina fremmande, återtog hon sin halfhvilande ställning, bad dem sätta sig och ursäktade att hon tog dem så ogeneradt, men hon var så «sjåfferad» efter det «ofantliga ambarra,» hon haft dessa dagar. De väntade, sade hon, en hel hop gäster andra dagen och hade smått om rum, då rysk inqvartering innehade de tvenne bättre gästrummen i öfra våningen m. m. d.

Under detta ordrika meddelande hade Leonna tid att betrakta den pratsamma frun. Hon kunde vara ungefär mot femtio år; stor och fetlagd, ansigtet var rödt och bar något spår af koppor, men det var ej obehagligt, der uttalade sig en viss godlynthet.

Eldbrasan utanför lyste så inbjudande, att den lockade Leonna att se sig litet omkring i rummet, der många föremål ådrogo sig hennes uppmärksamhet. Gamla porträtter beklädde väggarne.

Allvarsamma männer i olika upplagor af peruker, damer sippa och snörda med pudradt hår. En stor spegel med ram af glas, slipad i facetter, hängde lutad öfver ett förgylt bord med vridna fötter och marmorskifva. Stolarne hade äfven varit förgyllda, öfverdragen voro ett slags tapisseri-arbete, föreställande *Mars* och *Venus*, *Neptun* med sin treudd, de tre *gracerna*, jemte andra af olympens innevånare, svåra att igenkänna, så framt icke namnen varit dit sydda med tydliga romerska bokstäfver.

Detta var ett arbete af Lurhjelms mormor, förut stiftsfröken i Vadstena, – underrättade värdinnan, som närmat sig fru Nordenskans.

«Saln är allt i sitt urmodiga skick,» fortfor hon, «när jag kom hit i huset ville jag anskaffa nya möbler samt inreda allt efter nyare sätt, men både min man och svåger, ja till och med barnen, lade sig deremot, och alla bådo för det här gamla skräpet, som bär vittne om familjens ålder kantänka! Det fick således vara. Men det här rummet» tillade hon med ett sjelfföfnöjdt leende, hvarvid hon öppnade en sidodörr, och lyste omkring med ett ljus, «det har jag låtit ändra alldeles efter min egen smak, det var sängkammare i förra fruns tid och ett mörkt dystert rum. Nu är det mitt förmak. Jag har låtit slå igen det enda fönstret och tagit upp tvenne andra.» Det var äfven ett trefligt och vackert rum, hvars ljusa, moderna utseende gjorde en stark kontrast mot det andra. Sedan man ätit qvällsvard, fördes mor och dotter till ett rum i öfra våningen af unga Otto, sonen i huset af förra giftet. «Här bodde min syster när hon var hemma,»

sade gossen.«Ack om hon vore här» svarade Leonna, «jag kan knappt afvakta morgondagen.»«Hon kommer nog i god tid,» försäkrade Otto. «Då blir det riktigt roligt.»«Hit komma ryska officerare, och rysk musik från Lovisa!»I dagningen hördes bjellerklang från gården; kort derpå inträdde Ottilia i deras rum. Tre år hade väl gått förbi, sedan hon och Leonna träffades, men syskonsjälar igenkänna hvarandra snart.Ottilia nära nitton år, var en intagande blondine, i hvars milda blå ögon låg allvar, men tillika mycken känsla; ja, stundom antogo de ett uttryck af svärmeri, det senare likväl blott under ögonblick, då hon antingen trodde sig vara obemärkt, eller förstådd. Eljest egde hon en viss likhet med sensitivan, som drager sig tillsammans vid minsta beröring. Genom en vårdad uppfostran och lärorikt umgänge med sin farbror, hade hennes förstånd tidigt mognat, och höjde henne öfver de jemnåriga i granskapet (med hvilka hon likväl sällan umgicks). I Leonna, ehuru hon var tre år yngre, trodde hon sig få en sympatiserande vän.

Sedan man ätit qvällsvard, fördes mor och dotter till ett rum i öfra våningen af unga Otto, sonen i huset af förra giftet.

«Här bodde min syster när hon var hemma,» sade gossen.

«Ack om hon vore här» svarade Leonna, «jag kan knappt afvakta morgondagen.»

«Hon kommer nog i god tid,» försäkrade Otto. «Då blir det riktigt roligt.»

«Hit komma ryska officerare, och rysk musik från Lovisa!»

I dagningen hördes bjellerklang från gården; kort derpå

inträdde Ottilia i deras rum. Tre år hade väl gått förbi, sedan hon och Leonna träffades, men syskonsjälar igenkänna hvarandra snart.

Ottilia nära nitton år, var en intagande blondine, i hvars milda blå ögon låg allvar, men tillika mycken känsla; ja, stundom antogo de ett uttryck af svärmeri, det senare likväl blott under ögonblick, då hon antingen trodde sig vara obemärkt, eller förstådd. Eljest egde hon en viss likhet med sensitivan, som drager sig tillsamman vid minsta beröring. Genom en vårdad uppfostran och lärorikt umgänge med sin farbror, hade hennes förstånd tidigt mognat, och höjde henne öfver de jemnåriga i granskapet (med hvilka hon likväl sällan umgicks). I Leonna, ehuru hon var tre år yngre, trodde hon sig få en sympatiserande vän.

Många ord fingo flickorna icke vexla, innan de kallades ned att frukostera. Salen hade på morgonstunden undergått förändring; skärmen, sängen och ett litet väggskåp der ofvanför voro nu borta.

Ottilia presenterade Leonna för sin onkel, sjökapten Lurhjem.

Det var en man om några och fyratio år; hans anletsdrag voro ädla, hans tal och väsende ingaf förtroende; intet spår till det råa och ohyfsade, som så ofta vidlåder dem, som från ungdomen egna sig åt sjölifvet, syntes hos honom. Han förenade bildning och kunskaper med mångsidig erfarenhet. Det intresserade honom att studera menniskor, och han genomskådade dem lätt. Med synbart välbehag såg han de unga flickornas tilltagande

vänskap, och erhöill snart tillåtelse för Leonna att tidsals vara hos dem på Rönnbacka.

Fru Nordenskans redan färdig klädd för dagen, qvarblef der nere, och glada att få vara på tu man hand, skyndade flickorna sig upp igen; de sysslade med den enkla toaletten och småpratade.

«Din far och farbror äro bra olika bröder,» anmärkte Leonna. «Vet du jag tycker riktigt om onkel Ludvig.»

«Vill du kanske blifva min tant?» frågade Ottilia skämtande, men tillade sedan allvarsamt: «O om du kände honom så väl som jag! För mig har han varit en far, i detta ordets ädlaste mening. Du kan ej tro huru god, huru hjälpsam han är mot alla, äfven för Ottos framtid har han lofvat draga omsorg, ty min far – men just för det att det är min far, så låt oss tala om något annat.»

«Din styfmor till exempel,» inföll Leonna leende.

«Hon har nog sina goda sidor,» svarade Ottilia. Men då jag aldrig kan låta bli att jemföra henne med min egen aflidna älskade mamma, så tackar jag innerligen Gud och onkel, som gifvit mig ett annat hem! – ... Du har för långt lif på din klädning, söta Leonna, bruket vill ha det en god del kortare. Men hvad gör det? Det moderna är icke alltid det vackraste. Jag har här ett ljusrödt skärp, låt mig fästa det på dig: ljusrödt och svart är så vackert tillsammans.»

Någon kom; det var fru Lurhjelm, som varm och pustande inträdde, sägande, i det att hon med en flik af schalen torkade svetten från ansigtet: «bevars! skall jag då sjelf «tränga» komma för att bedja fröknarna komma ned, för att hålla de fremmande

damerna sällskap!»

«Ursäkta söta mor! men vi ha ej fått något bud,» invände Ottilia.«Men ni hörde väl när flere slädar körde in på gården? – och den som är dotter i huset» – frun afbröt här tvärt, och fortfor sedan godlynt: «men då tvenne flickor komma i prattakten, glömma de lag och förordningar! men «aprapå!» känner fröken Leonna flickorna Smitt?»

«Men ni hörde väl när flere slädar körde in på gården? – och den som är dotter i huset» – frun afbröt här tvärt, och fortfor sedan godlynt: «men då tvenne flickor komma i prattakten, glömma de lag och förordningar! men «aprapå!» känner fröken Leonna flickorna Smitt?»

«Icke ens till namnet,» försäkrade Leonna.

«Det måste jag tillstå, och jag har redan erhållit ett förtroende, som rör fröken någorlunda nära! men så äro de äfven af mina flickbekantskaper, isynnerhet Hedda; hon var ofta hos mig, ja nästan dagligen, under den tiden Matte friade till mig. Hon hade ett så eget sätt att ställa sig in hos honom, att jag redan misstänkte att hon sjelf ville blifva fru här i huset. Men Matte behöfde penningar, han, och sådana ha icke Smittens, ehuru de eljest ibland slå på stort och kläda sig granna.» —

«Var det icke söta mors önskan att vi skulle skynda oss ned;» afbröt henne Ottilia.

«Ja det var sannt det, och fröken skall få se, hvad de äro hyggliga och gentila dessa flickor, Hedda isynnerhet är alltid så munter och glad.» —

I salen var dukadt ett stort «hästsbo-bord.» I förmaket funno de mamsellerna Smitt och några andra damer från staden Lovisa. De förstnämnde voro hvad man i allmänhet kallar vackra flickor; det yttre utvisade genast systrarnes olika smak och lynne: den äldres klädning var af lysande färg, hennes öfriga utstyrsel, prålande och smaklös. Den yngre deremot var enkelt klädd, i en klädning af mörk färg. Men det låg något sökt i hennes enkelhet, likasom något tillbakadragande i hela hennes sätt; medan den äldre systrens ögon synbarligen spejade omkring efter beundran.

Ottilia, som hade sett dem en gång förut, blef indragen i konversation om julklappar, o. d. Leonna hade med en obehaglig känsla af förlägenhet tagit plats nära kakelugnen. Onkel Ludvig tog, sedan han flygtigt helsat det öfriga sällskapet, en stol, och satte sig bredvid Leonna samt språkade med henne om Stockholm och hennes vistande der. Snart stördes de af Hedda Smitt.

«Ack så roligt, att här få göra fröken Nordenskans' bekantskap,» sade hon, «vi måste blifva goda vänner, isynnerhet som vi innankort blifva släktingar.»

«Släktingar!» upprepade Leonna förvånad.

«Nå kors bevars! Fröken måste väl veta, att hennes bror är förlofvad med min syster!» utbrast mamselln litet stött.

«Derom har jag aldrig hört ett ord» försäkrade Leonna ganska sanningsenligt.

«Åh kors! Låt då ej heller märka sig för siktern, som också är här i dag, ty han har sina egenheter, – men nog är det sanning.

Man skall kanhända finna det något besynnerligt,» fortfor hon sedan, «att den yngre systemen är förlofvad förrän den äldre, men sådant är på sätt och vis mitt eget fel.» —

«Sådant inträffar ju ofta, och mamsell Hedda vill väl, som en öm och god dotter, ej lemna sin åldrige far,» inföll Ludvig, till hvilken det senare af hennes tal synbarligen var riktadt. «Nog tror jag, att pappa skulle sakna mig bra mycket,» svarade hon, «men icke kan hvarken han, eller någon annan, vara så obillig och begära, att jag för hans skull afsade mig ett parti, som anstode mig; — men apropos af parti! Känner någon af herrskapet en mamsell Finnberg i Borgå? Amalia menar jag hon heter. — Herre Gud hvad hon är lycklig, som gjort ett så fördelaktigt giftermål!»

«Nog tror jag, att pappa skulle sakna mig bra mycket,» svarade hon, «men icke kan hvarken han, eller någon annan, vara så obillig och begära, att jag för hans skull afsade mig ett parti, som anstode mig; — men apropos af parti! Känner någon af herrskapet en mamsell Finnberg i Borgå? Amalia menar jag hon heter. — Herre Gud hvad hon är lycklig, som gjort ett så fördelaktigt giftermål!»

Ingen af de närvarande kände, eller hade hört omtalas detta parti, utom Ludvig, som svarade något betänkligt: «jag delar icke mamsell Smitts tanke i detta fall. Händelsevis träffade jag det nygifta paret på — gästgifvargård, dit de följdes af några sina bekanta, när de reste till sitt blifvande hem. Att dömma efter utseendet och den karakter, man tilldömer denne man, ansåg jag denna förbindelse ingenting mindre än lycklig.»

«Huru så? Hvarföre tror kapten det?» frågade Hedda ifrigt. «Blir hon icke försörjd, till och med rik, om han gör henne testamente; och just den rang han har, gör ju henne till en af de förnämsta ståndspersoner, dit hon kommer. Hon har efter som jag hört berättas, fått de vackraste och dyraste presenter.»

«Allt det der kan visst vara möjligt,» svarade kapten Ludvig; «och tror mamsell Smitt, att lyckan – huslig lycka menar jag – består i sådant, så har hon på sitt vis rätt; men jag för min del, kan ej utan grämlse tänka på, att en ung, barnslig och oerfaren flicka, antingen säljer, eller låter sälja sig för sådana lumpna förmåner; i synnerhet till en sådan gammal och knarrig man, som – rådet X synes mig vara, ty det lilla jag der såg af honom, motsäger icke hans rykte.»

«Nå visst kan det så vara,» medgaf hon, «men andra få äfven dragas med knarriga gubbar, utan att hafva någon af dessa förmåner. Utomdess var mamsell Finnberg en fattig flicka, som till och med arbetade för betalning, efter hvad jag hört sägas.» Ludvig teg. Hon fortfor: «och hvad ålder beträffar, skulle jag ej tveka att gifta mig med en äldre man, förutsatt likväl, att han behagade mig» – och härvid gaf hon kaptenen rätt blida ögon.

Hedda Smitt hade vackra ögon, men hon, lik många af sina medsystrar – det vill säga, sådana qvinnor, som ega samma lynne, – vanställde dem genom ett bemödande att göra dem ännu vackrare. «Ögat är själens spegel.»

Rummen fylldes efterhand af talrika gäster, bland dem flere ryska officerare. Enligt gammal sed, skulle en herre och en

dam sitta om hvarandra vid bordet. Onkel Ludvig tog plats emellan Ottilia och Leonna; till venster hade den sistnämnda en medelålders jägarofficer, inqvarterad i huset, bredvid honom satt värdinnan. Gentöfver dem, sutto mamsellerna Smitt med unga Nordenskans emellan sig. Heddas andra granne var en rödbrusig handelsbokhållare från Lovisa; båda sistnämnde syntes vara mycket bekanta. En ung ryss, med ett qvickt och ganska hyggligt utseende satt på andra sidan om Marie. Han talade temligen god svenska, ehuru med stark brytning.

Fru Lurhjem såg sig omkring, liksom saknade hon någon. Sluteligen höjde hon sin stämman: «hvart har kusin Smitt gjort af med sin vackra tyska inqvartering? Han var ju äfven inviterad.»

«Håll man sig med den frågan till mina flickor,» genmålte en äldre flintskallig man, som satt nedanföre på samma sida. «Hedda har honom kanhända i sin ridikyl, ha, ha, ha!»

«Deruti bedrar pappa sig,» svarade Hedda skrattande. «Han kunde ej hafva den äran, ty han skulle på vakt i afton.»

«På vakt?» inföll Maries unga ryska granne. «Karlowsch inte vara på vakt – vara mycket lat – inte fara ferti verst för att dansa! Hvad ni säga, mamsell Gedda?» fortfor han med en skälmaktig blick. «Karlowsch i afton vara assemblé, dansa vackra mamsell Agata.»

«Han kan rätt vara, hvar han behagar. Hvad rör det mig?» svarade hon litet stött. Detta ryssens skämt hördes blott af de närmaste, men nu yttrade Petter Nordenskans så högt, att det gerna kunnat höras af alla: «förlusten är ingalunda stor! Damerna

här, kunna gerna unna honom och hans sällskap åt biljard-mamsellen; han trifs också der så gerna.» —

«Är ni allt ovänner ännu, bror Petter?» frågade herr Smitt. «Det är illa nog det! Ett sådant der lappris groll, sköljer en bra karl bort med en butelj vin eller godt öl. — Karlowitsch är i alla fall en bra hygglig ungdom.»

Petter teg, men såg förargad ut.

Leonnas ryska granne hade äfven börjat blifva språksam, och hviskade den ena långa meningen efter den andra i hennes öra, hvaraf hon ej begrep ett enda ord; till slut lade han sin arm om hennes lif; då blef hon förfärad, och klämde sig intill onkel Ludvig, för att söka hans beskydd. Okunnig i ryska språket, adresserade denne sig till den unga ryssen gentemot med de orden: «vill löjtnant Schalinsky vara god och säga kapten Markoff på mina vägnar, att fröken ej är van vid ett så familjert uppförande.»

Något brydd öfver uppdraget, uträttade han det likväl. Markoff var godsint nog, att ej upptaga detta illa; sade Leonna några ord liksom till ursäkt, drack hennes och Ludvigs skål och lemnade henne sedan i fred för allt galanteri.

Denna lilla mellanakt hade ganska mycket roat Hedda Smitt och hennes rödbrusige granne.

Värdinnan propunerade sång; sjelf föregick hon med godt exempel: *Hvar fogel sjunger efter sin näbb* säger ordspråket, och så gick det äfven här. «Rätt nu kommer vår tur,» sade Ludvig till sina vackra grannar.

«Ack för Guds skull laga så, att jag slipper!» bad Leonna. «Jag kan alldeles ingen svensk visa.»

«Nå, sjung finska då,» sade han leende.

«Det kan jag lika litet. – På tyska kan jag väl några, och isynnerhet en, som jag tycker så mycket om, men det ser kanske illa ut, om» —

«Huru lyder den?»

«Süsse heilige Natur, Lass mich geh'n auf deine Spur.»

«Den är mycket bra, jag och Ottilia känna den äfven; vi skola sjunga tillsammans» – sade Ludvig obesväradt.

Leonna hade ofta sjungit denna lilla visa med sin tant, men dubbelt skönare förekom den henne nu, när hennes klara, men spåda stämma fick ett stöd i Ludvigs vackra, manliga röst; Ottilia sjöng icke tyska, det var ett föregifvande af onkeln, att ingifva Leonna mod.

Efter maten föreslog Ottilia alla flickorna att gå upp i hennes kammare.

Hedda hade druckit flere glas punsch vid bordet, men det syntes ej bekomma henne något. Båda systrarna voro något fjera mot Leonna; Hedda raljerade med en växande flicka i sällskapet, för det hon vid bordet sjungit en liten finsk visa, och sedan nekat att kyssa en herre, den hon likväl slagit «matklapp.» Hedda kallade henne «sipp» och sade, att hon ville göra sig «serdeles.»

Det der skulle vara «fina pikar» åt Leonna.

Stadsmamsellerna begynte en ifrig diskurs om annandags

assemblén. Hedda sade, att hon ej fått sitta en enda dans och frågade en af de andra: hvarföre hon tillika med sin syster hade dansat så litet.

«Vi ha inga ryska bekantskaper,» svarade denna något stött af frågan, «och vi hade ondt om andra kavaljerer, när de flesta voro bortresta öfver helgdagarne.»

«Å lappri:» svarade Hedda skrattande. «Ryssarne bjuda ej upp till dans, för bekantskap skull, utan efter tycke och smak.»

«Vi kunna beklagligtvis ej skryta med denna lycka,» svarade den andra litet försmädligt.

Twisten afbröts derigenom, att damerna nedkallades att dricka kaffe. Alla bord voro borta, men salen fylldes af herrar och tobaksrök.

Snart ljöd musiken och polonäsen kom i gång.

Under en sådan dans, tackade Schalinsky Leonna ännu en gång för den vackra sången, den han sade sig väl förstå, ehuru han ej talade språket. «Karlowsch skall ångra sig mycket, att han ej kom med hit. Det är sällsynt att finna fruntimmer här i nya Finland, som tala tyska,» sade han.

«Han bor hos Smitts?» frågade Leonna, endast för att säga något.

«Ja, vi äro kammarkamrater der, och älska hvarandra som bröder, men den der herrn, som satt mellan mamsellerna Smitt vid bordet, är icke hans vän.» —

«Hvarföre? Hvad kan vara orsaken?» frågade hon med nyfiken förlägenhet.

«Några inbilla sig väl att det är jalousi i fråga, men det är visst icke sannt. Den der siktern är allmänt känd som en öfversittare, och min vän är för» —

«Huru länge ärnar herrskapet hålla ut?» frågade kavaljern bakom dem. Schalinsky återförde Leonna till förmaket och samtalet afbröts.

Det var första gången Leonna bivistade ett dansnöje, der andra danser än menuette och polskor kommo i fråga. Musik, steg och turer voro henne fullkomligt obekanta; men ett fint öra, en medfödd takt och uppmärksamhet läto henne öfvervinna alla svårigheter. Äfven för de andra gick det stundom på tok, men konfusionerna syntes snarare öka än minska nöjet. Konversationen var äfven i god gång och Hedda Smitt syntes rätt vara i sitt element denna afton.

Midnattstiden smögo Ottilia och Leonna sig från sällskapet, upp på sin kammare. De funno der en så kallad «syskonsäng,» och några fruar, bland dem fru Nordenskans, sofvo redan godt. Flickorna, för att ej väcka dem, måste hålla sig tysta, och somnade äfven snart nog, oaktadt dånet af den bullrande musiken der nere.

När gästerna dagen derpå samlades för att frukostera, innan hvar och en reste hem till sitt, såg Hedda ganska medtagen ut. Hon och några andra hade hållit ut till klockan sex om morgonen.

Leonna erhöll tillåtelse af sin far att genast följa hem med Ottilia. Hennes föräldrar lofvade komma till Rönnebacka trettondagsafton, för att dagen efter bevista ett *julkalas* hos herr

Smitt, dit allesammans voro bjudna. «Jag ställer till dans två gånger om året, på det mina flickor måtte blifva bjudna igen:» voro hans egna ord.

Man lefver ofta mera verkligt under trenne dagar, än under tre år, då lifvet liknat ett stillastående vatten. Det erkände Leonna. Hon lärde här genom ett bildadt, lärorikt umgänge inse, att menniskan har ett ädlare ändamål för sitt sträfvande, än att, lik djuren, äta, dricka, sofva och dö. Det vill säga: man bör lefva för att söka ljus och klarhet för tanke och begrepp, samt andens förädling, för att en gång kunna närma sig *upphofvet* till allt godt, ädelt och skönt.

Ömsesidigt förtroende tillknöt ännu fastare de unga flickornas vänskapsband.

Leonna erfor af Ottilia att hennes mor och onkel Ludvig älskat hvarandra från unga åren. Ödet hade då skilt dem, men ej utplånat deras kärlek. Bekantskapen skedde under de år, Ludvig var vid Borgå gymnasium, der han bodde hos hennes far, dåvarande rektorn vid denna läroanstalt. Efter få år träffades de unga händelsevis åter i Lovisa, der flickan, nu faderlös, lefde hos en af fadrens fordna ungdomsvänner, som vid hans död upptagit henne i sin familj. Tvertemot den ädle mannens förmodan, lärde Fredrika snart känna, att nådebrödet är hårdsmält.

Hemkommen från akademien, kom Ludvig på sin faders vägnar i affärer en gång till herr Müller, och återsåg der sin barndoms inklinations, då sjuttonårig. Deras fordna böjelse stegrades genom det tvång, hvori flickan nu lefde; de måste

förställa sig, förneka all bekantskap, för att få träffas i andras närvaro. – Utan vittnen sågo de hvarandra aldrig; – men då och då vexlades ett skriftligt ord.

Ludvig insåg nog, att hans far, som endast satte värde på adel och rikedom, svårligen skulle lemna sitt bifall till en förbindelse med henne. Han ville därför gå in vid svenska flottan, för att söka vinna oberoende af fadrens godtycke; men då äfven denna önskan strandade mot fadrens egensinnighet, reste han i tysthet till Åbo, tog der tjenst på ett handelsfartyg hemma från Lübeck, sedan han genom ett långt kärleksfullt bref, tagit afsked af Fredrika, som han tröstade med framtiden, och lofvade evig trohet.

På fyra år hördes intet ord från Ludvig. Under tiden dog gamla Lurhjem. Uppretad mot sin förstfödde, testamenterade han förut allt åt den yngre sonen Matthias, som ännu ej var fullt myndig. Enligt fadrens vilja skulle Müller vara hans förmyndare; i dennes hus skulle han bo, till dess han finge tillträda Hertola; under tiden skulle han i böcker studera landthushållningen.

Snart såg Müller att hans myndling Matthias fattat tycke för Fredrika och såg det gerna. Han trodde denna förbindelse skulle göra bådas lycka, och ett år efter fadrens död hemförde den unge egendomsherrn henne som sin hustru.

Och Fredrika? – När ingen kände hennes fordna förhållande till Ludvig, var det utan ändamål, tyckte hon, att nu upptäcka det. Matthias var henne, såsom bror till den älskade, kärare än hvarje annan man, med hvilken hon kunde tvingas att förena sig, för att

slippa sin tryckande ställning der i huset. Hon antog tillbudet med tacksamhet. Ja hon sökte till och med inbilla sig, att det endast varit ungdomsvänskap mellan henne och Ludvig.

På Hertola upplifvades dock mången gång gamla minnen, i synnerhet genom ett familjeporträtt, som Ludvig mycket liknade, men hon, som alla andra, ansåg honom för död, och blotta minnet var henne dyrbart. Var hon också ej rätt lycklig som maka, hoppades hon blifva det som moder, och egnade sig helt och hållet åt detta dyra kall.

Matthias, hvars uppfostran fadren i yngre åren mycket vårdslösat, i den tanken att han nog skulle hjälpa sig fram som militär, var af ett ostadigt lynne; han hade väl i början med ifver åtagit sig landtbruket, men ledsnade snart dervid, och lemnade allt i legda händer.

Äfven Fredrika förlorade snart för honom nyhetens behag, i synnerhet sedan hon blifvit blek och mager, efter det hon födt sitt andra barn. Sällan såg hon honom numera hemma, om han icke der samlade sällskap omkring sig. Han lefde helst med och hos sådana bekanta, som delade hans smak för spel, jagt och andra förströelser; och vårdslösade ej allenast hustru och barn, utan äfven sin egendom; afkastningen förslog ej ens att betala räntorna på de upplånta kapitalerna.

Ottilia var tolf, och Otto sex år, när ett bref anlände från den för död ansedde Ludvig.

Händelser alltför vidlöftiga att anföra, hade hindrat Ludvig att låta höra af sig de första fem åren. Då erfor han genom en resande

från Lovisa, att hans far var död, och att denne gjort honom arflös till förmån för hans bror. Af samma resande fick han äfven veta, att Fredrika blifvit gift, med hvem kunde den resande icke lemna upplysning om.

Dessa underrättelser väckte hos Ludvig ingen håg att resa hem; men efter femton år, vaknade fosterlandskärleken. Han återvände då som behållen man, ägare af det fartyg han förde och fri från hvarje förbindelse. Han återfann nu Fredrika – döende, som hustru åt hans egen bror. Otrogen – och likväl så trogen sin ungdomskärlek! —

Fredrika hade genom sorg öfver sin mans obetänksamma lefnadssätt, kanhända äfven af hemlig ånger öfver sitt löftesbrott, ådragit sig en tärande bröstsjukdom. När hon nu erfor Ludvigs snara återkomst, intog hon den sjuksäng, hvarifrån hon aldrig mera uppstod. Ludvig kom i lagom tid för att mottaga hennes sista suck. I den döendes hand, lofvade han att vara en far för hennes barn.

Den tolfåriga Ottilia var modrens förtrogna. Hon var vittne till de båda älskandes möte, modrens ånger och Ludvigs stilla sorg.

«Men vet du Ottilia», sade Leonna, sedan de båda gråtit i kapp en stund, «vet du, jag hade i din mammas ställe, heldre gått i tjenst, än gift mig med en annan.»

«Ack det är lätt för oss att säga så,» svarade Ottilia vemodigt, «men försätt dig helt och hållet i hennes förhållande. Om hon lemnat fullt förtroende åt sin välgörare herr Müller, hade hon

åstadkommit oenighet inom familjen, och förbittrat hans husliga lefnad, genom vissa upptäckter, om hon nödgats säga honom, hvarföre hon ej trifdes der. Hvad skulle hon göra? men lemnom detta. Qvinnan är ju utomdessa så beroende, att hon sällan eller aldrig äger ett fritt val. – Ponera bara till exempel: om du goda Leonna, tyckte om en rysk officer, och han om dig, menar du att din pappa skulle gilla en sådan förening?»«Derpå har jag aldrig tänkt – och likväl – »«Du rodnar, Leonna!»«Ja, ty du skall skratta åt min dåraktiga barnslighet. Vet du, det förefaller mig mången gång, som hade jag varit förlofvad i flere år.»«Din pappa har väl icke lofvat bort dig?» frågade Ottilia förvånad.«Hvarken pappa eller någon annan vet ett ord om mina dumma drömmier» försäkrade Leonna skrattande. «Saken är den: min tant i Stockholm hade en syster, gift med en tysk adelsman i rysk krigstjänst. Systrarne älskade hvarandra mycket och brefvexlade ofta. Det var alltid en glädjefest, när ett bref anlände från Ryssland. Det behandlade blott ett ämne, men detta var så rikhaltigt. Denna fru hade ett barn, en son, som hon gränslöst älskade. Fritz var början och Fritz var slutet. Men icke nog dermed! Tant, som var bra svag för mig också, drog snart fram med *mina* små fullkomligheter. Kanhända *voro hans* lika inbillade som mina. Men genom denna brefvexling, blefvo vi likasom bekanta, och skickade mången helsning till hvarandra. Det der var ju allt bara barnsligheter och är nu förbi; hela tre år ha gått, som jag ej hört ett ord om honom – allt borde vara glömdt; och likväl, kan du tro det? drömmier jag ej allenast ofta

om honom, utan äfven vakande, står hans bild liksom lefvande framför mig.»

«Derpå har jag aldrig tänkt – och likväl – »

«Du rodnar, Leonna!»

«Ja, ty du skall skratta åt min dåraktiga barnslighet. Vet du, det förefaller mig mången gång, som hade jag varit förlofvad i flere år.»

«Din pappa har väl icke lofvat bort dig?» frågade Ottilia förvånad.

«Hvarken pappa eller någon annan vet ett ord om mina dumma drömmier» försäkrade Leonna skrattande. «Saken är den: min tant i Stockholm hade en syster, gift med en tysk adelsman i rysk krigstjänst. Systrarne älskade hvarandra mycket och brefvexlade ofta. Det var alltid en glädjefest, när ett bref anlände från Ryssland. Det behandlade blott ett ämne, men detta var så rikhaltigt. Denna fru hade ett barn, en son, som hon gränslöst älskade. Fritz var början och Fritz var slutet. Men icke nog dermed! Tant, som var bra svag för mig också, drog snart fram med *mina* små fullkomligheter. Kanhända *voro hans* lika inbillade som mina. Men genom denna brefvexling, blefvo vi likasom bekanta, och skickade mången helsning till hvarandra. Det der var ju allt bara barnsligheter och är nu förbi; hela tre år ha gått, som jag ej hört ett ord om honom – allt borde vara glömdt; och likväl, kan du tro det? drömmier jag ej allenast ofta om honom, utan äfven vakande, står hans bild liksom lefvande framför mig.»

«Det der är icke bra, söta Leonna!» varnade Ottilia. «Du har lefvat der hemma ensam, utan bestämd sysselsättning. Ingenting skall vara så farligt för unga flickor, säger onkel, som att lemna inbillningen fria tyglar, den blir sjuklig då. Verksamhet och goda lärorika böcker är bästa botemedlet. Böcker får du nog af onkel.»

«Tack, Ottilia, men lustigt vore det ändå, om Fritz von Harlinghausen, en vacker dag, presenterade sig som rysk officer, för kusin Leonna! För tre år sedan var han underofficer i Dorpat¹.»

¹ Läsaren bör erinra sig att detta yttrades i första åren efter Ryssarnes ankomst till Finland.

Porträtter, Skuggbilder och småstadslif

Som herr Smitt, men isynnerhet hans döttrar, framdeles gripa in i händelsens gång, måste läsaren göra deras närmare bekantskap.

Zacharias Smitt var allmänt känd som en munter sällskapsbroder, väl något obildad i sitt väsende, ofta plump i sitt raljeri; men hans verkliga godsinthet öfverskyldde många af hans fel; äfven var man den tiden ej så nogräknad, isynnerhet icke med en man, hvilken det i många fall icke varit godt att stöta sig med. Han innehade sedan tjugu år stadsfiskalssysslan, och himmelen må veta, huru en man med hans lynne och egenheter, fått behålla tjensten så länge. Herr Smitts antagna princip var den: att *Staten* och *Staden* voro tvenne herrar, och sjelfva Bibeln säger: «ingen kan tjena tvenne herrar tillika,» utan att den ena blir försummad.

Lönen befanns utomdess ej vara så tillräcklig, att icke sportlar väl kunde behöfvas; men han var en fredälskande man, och lefde gerna i sämja med stadsboarne; derföre ansåg han det vara bäst, att blunda eller se igenom fingren med sådant, som enligt hans tanke lände till *stadens bästa*. Betalning tog han likväl aldrig för sin svagsynthet. – Det stred mot pligt och embetsd. – Men hvem tager ej gerna emot presenter? Utomdess ägde han god kredit hos alla trafikerande, utan att frukta björnar – dessa plågoandar för mången annan syndare.

Under alla dessa tjugu åren hade hans lefnadsvanor ej

undergått någon förändring, i händelse ej något utomordentligt störde dagens ordning. Förmiddagen bestred han sina göromål, och var i jemn rörelse. Vid middagen, hemma eller borta, tog han sig alltid en liten nattmössa, på det att eftermiddagsluren skulle smaka bättre; efter pipan och kaffekoppen, var han åter tillgänglig på tjenstens vägnar, men efter klockan sex, var ingen synnerligen välkommen. Han vandrade då ut för att med vänner och bekanta, tillbringa aftonen under muntert glam.

När läsaren gör hans bekantskap, var han ungefär sextio år; enkling sedan femton. När hustrun dog, var Hedda åtta, Maria endast fyra år gammal. En piga, som redan tjenade i huset under fruns tid, förestod sedan hushållningen, till dess hon för tre år sedan gifte sig med en snickaregesäll, och i eget bo, kunde lefva af besparingar under sin långvariga tjenst. Men ännu företogs ingenting i Smittska huset, utan att hon hade ett ord med i laget; så stort var husbondens förtroende till den «troгна Brita Caisa.»

Hade han, så väl som döttrarna, isynnerhet som Hedda, vetat huru litet hon förtjenade namnet *trogen*, så hade väl förtroendet upphört. Många andra kände det äfven, men hvem ville säga honom det? I afseende på Hedda sannades ordspråket «en korp sticker ej ögat ur den andra.»

Från barnaåren kände Hedda många af Britas konstgrepp, men då hon ofta sjelf slog små dunster för fadrens ögon, ingingo dessa båda en tyst öfverenskommelse att ej förråda hvarandra. Hvad Hedda som växande barn ville dölja för honom, var visst bara småsaker; likväl hade hon ej stått sig mer än jemnt, om

fadren kommit underfund dermed. Brita insåg lätt att flickan, af fruktan för upptäckt, aldrig skulle förråda, om hon äfven blef vittne till huru hon (Brita) tog tull af allt, som lät dela sig.

Vidskeplig och lättrogen, hade Brita en märkvärdig bekantskap med alla spåkäringar, som i kort och kaffegrummel skulle se hennes tillkommande öde; men äfven forntidens orakel gåfvo ej sina svar för intet, ännu mindre dessa mer och mindre snuskiga Sibyllor. Tidigt förstod äfven Brita ingifva Hedda en böjelse att afhöra deras mystiska prat, som med åren hos Hedda vexte till passion; derföre måste hon då också betala dessa qvinnor; och när sådant icke kunde ske med penningar, – ty om dem var fadren mycket mån, – så plundrades visthus och kryddskåp i kompani, och om husbonden någon gång brummade, att det gick mycket åt i huset, fingo råttor eller kattor uppbära skulden.

Så lärde Hedda sig att säga osanning; detta blef en vana, och hon kunde sedermera med den frimodigaste uppsyn försäkra som sanning det, hon visste vara alldeles ogrundadt.

Visserligen gafs det i senare åren ögonblick, då en sådan falskhet, i sin afskyvärda gestalt, stod hotande inför hennes bättre vetande, men – vanan, och ögonblickets frestelse förförde henne ånyo, isynnerhet när, efter hennes begrepp, egen fördel kom i fråga.

Maria uppfostrades ej i fadrens hus. En fru i granskapet öfvertalade lätt herr Smitt att lemna sig flickan, emedan jungfru Brita sade sig alldeles icke kunna med så små barn. Om något

motiv låg till grund för detta fru Snabbecks förslag, lemna vi osagdt; visst ville malicen påstå, att den trettiofemåriga enkan ej varit emot att göra en ny färd på äktenskapets skridskobana; men malicen säger så ofta saker, som aldrig äga någon grund.

I mångas tanke hade detta likväl varit bättre, än att lemna hus och barn i Britas vård; men Smitt var icke hågad för ett nytt gifte, och sade sig ej vilja gifva sina flickor en styfmoder.

Fru Snabbeck hade som enka flyttat till Lovisa; genom sin skicklighet med synålen och strumpstickan, blef hon snart bekant och var mycket omkring i de bättre husen.

Sträng i sina egna seder, ännu mer i omdömet om andras, var hon intolerant mot det som verlden anser för små synder; det vill säga: öfverflöd och öfverlastande, lättsinne och behagsjuka, m. m. Det oförlåtliga i dessa fel, bevisade hon genom många exempel ur verkligheten.

I yngre åren husmamsell hos herrskaper, såväl i städerna som på landet, egde hon ett outtömligt förråd af anekdoter och lätthet för att berätta dem. Ehuru hon alltid höll sig vid det sanna i detaljen, hade hon urskillning och fintlighet, att så krydda sin soppa, att den föll i smaken: eller med andra ord: hon förstod att utleta sina gynnares svaga sidor, och derefter rätta sina reflexioner, – och dessa äro ju qvintessensen af saken. —

När fru Snabbeck åtog sig den lilla flickans vård, betänkte hon ej, det hon hädanefter uti henne erhöll en uppmärksam åhörarinna, som besannade att «små möss ha äfven öron.» Hvad fäster sig väl lättare i barnaminnet än omtalade sagor, i synnerhet

om de ofta upprepas; ehuru barn, anmärkte Maria snart nog att frun i sina berättelser gjorde både undantag och tilläggningar.

En gång i ett sällskap, föll flickan henne i talet med den naiva anmärkningen: «moster kommer icke ihåg den sagan,» ty förr hade hon sagt så och så. Man skrattade – men hemma fick hon aga för denna sin näsvishet. Maria tog sig hädanefter till vara, men blef desto uppmärksammare; det synes ligga i barnaårens natur, att spionera de äldres fel, kanhända af harm, emedan dessa få passera fritt, när de sjelfva ofta straffas för den minsta förseelse.

Fru Snabbeck ville och sträfvade visst att uppfostra henne så väl, som möjligt. Hon predikade moral från morgon till qväll; men hade en så inbiten vana att alludera på kända menniskor och förhållanden, att det lände till barnets verkliga skada. Allt efter som hon blef äldre och begreppet tilltog, såg hon samma personer, som framhöllos henne till varnande exempel, aktade och firade i samhället, bemötte med ödmjukhet af sjelfva fru Snabbeck, utan att denna tillvant flickan att gifva akt på deras i andra afseenden många aktningsvärda egenskaper. Mildhet i omdömet, öfverseende med nästans svagheter samt försonlighet, voro ord af ingen betydelse i fru Snabbecks uppfostrings-metod; följden blef ty värr den: Maria trodde att om man i det yttre strängt höll sig till sedolärans bud, var man dygdig, men eljest en svag och dålig menniska. Af naturen kall och högmodig, gjorde egenkärleken henne, liksom andra af samma sinnelag, blind för egna fel.

Mildhet i omdömet, öfverseende med nästans svagheter samt försonlighet, voro ord af ingen betydelse i fru Snabbecks uppfostrings-metod; följden blef ty värr den: Maria trodde att om man i det yttre strängt höll sig till sedolärans bud, var man dygdig, men eljest en svag och dålig människa. Af naturen kall och högmodig, gjorde egenkärleken henne, liksom andra af samma sinnelag, blind för egna fel.

När hon sedan återkom i fadrens hus, var Hedda 18 år, hade hufvudet fullproppadt af spådomar om friare, kärleksbref och giftermål. I hvarje ung karl såg hon en beundrare, såg en friare i hvarje ogift, som talade vid hennes far, eller umgicks i deras hus, och trodde att det endast berodde på henne att välja; men när det icke gick så fort med deras frierier, som hon inbillat sig, ansåg hon sig böra uppmuntra dem dertill. Ett sådant bemödande hos en qvinna, i synnerhet hos den, som ej erhållit något af hvad man kallar själsbildning, urartar till koketteri, och blir då både anstötligt och löjligt. —

Långt ifrån att vinna sitt ändamål, var Hedda Smitt likväl alltid omgifven af unga karlar, som, alltid välkomna hos fadren, gycklade och pratade intetsägende gränlåter för dottern.

Maria var, tack vare fru Snabbecks omtanke! förut noga underrättad om hvarjehanda som rörde systren och fadrens hus; och hennes misstänksamma öga såg ännu mera. Hon varseblef snart ett visst hemligt förstånd mellan Hedda och jungfru Brita, och insåg, att de hvar på sitt sätt bedrogo hennes fader. Ofta hade hon mycken lust att upplysa honom derom, men det hade varit

att föra sqvaller; äfven anade hon dunkelt ett förhållande, som kunde göra henne mindre trodd – hon teg således.

Van vid sparsamhet i fru Snabbecks lilla inskränkta hushållning, ansåg hon lefnadssättet i fadrens hus för slösande; oförsvarliga fann hon gubbens «nattmössor,» äfvensom hans plumpa skämt om och mot qvinnor, det han, som så många annan till åren kommen man, ansåg sig äga rättighet att föra till torgs, utan att de ana det förakt, de derigenom ådraga sig sjelfva. Något, som nära nog liknade nämnde känsla, grep Maria, när hon sjelf kom underfund med, att fadren ej alltid gjorde hvad hans embetsed fordrade. Med ett ord: hon var olycklig, missnöjd med sitt öde, och med alla menniskor utomdessa.

Af den religionsundervisning, hon sedan erhöll, behöll hon skalet, icke kärnan. Hennes väsende och uttryck antogo framdeles en anstrykning af gudaktighet, utan att vara lifvade af kristendomens milda anda. Hon ansåg sig vara en martyr, dömd att lefva bland onda och felande varelser, och likväl tvungen att tiga, att dölja deras fel, emedan de tillhörde henne genom blodsband. Någon vän af sitt eget kön hade hon ej, och hon saknade icke heller en sådan, ty misstroende låg inrotadt i hennes karakter.

Sedan vi nu efter bästa förmåga sökt skildra personalen, införes läsaren i deras boning.

Huset som af herr Smitt beboddes på hyra, innehöll ett stort rum, med tvenne mindre på hvardera sidan, utom kök och farstukammare; kammarn innanföre med utgång till «salen,» var

mamsellernas, och det midtemot belägna rummet tillhörde herr Smitt. «Farstukammarn» hyste gårdens officersinquartering, men var af den för dagen upplåten till de rökande och dansande herrarnes disposition.

Bjudningen var på kaffe till fruntimren. Man samlades innan klockan tre.

Fru Nordenskans och de båda flickorna kommo en qvart efter slaget, och salen var redan fylld ända till trängsel. Af Hedda införda i «förmaket,» var der endast soffan så vida ledig, att hennes nåd från Hertola, med en makning till sin granne, kunde lemna rum för fru Nordenskans och Ottilia, och troligen hade Leonna fått bli stående, om icke Hedda låtit inkila en stol mellan soffan och hörnet af rummet; hon satt således med sina knän pressade mot sin obekanta grannes stol; en posityr föga beqväm, och som alls icke skulle vara lämplig för våra styfstärkta damer. Men Leonna var belåten, ty sjelf föga bemärkt, kunde hon derifrån öfverse hela rummet, jemte en stor del af det yttre.

Fru Lurhjelm och den framför henne stående Hedda, konverserade i denna halfhviskande ton, som lätt höres af ett fint öra. Hedda beskärmade sig öfver trängseln, sade att hon vore i tusende ångest, ty doktor Ströms stora familj var ännu icke ankommen, och det kunde hända att de förde med sig en rysk öfverstinna med sin syster, som bodde hos dem. Doktorn hade så sagt åt hennes far på förmiddagen.

«Men hvarföre bjöd ni tillsammans så mycket folk? hvarföre uteslöt ni icke några?» sade hennes nåd.

«Pappa lade sig deremot,» svarade Hedda. «Hvem trodde också att alla skulle infinna sig? om bara det här herrskapet» — med en sidoblick på våra bekanta, — «ej gjort sig så förnäma, utan kommit tidigare, skulle vi fört några af de andra» — åter en sidoblick — «i pappas kammare, tilldess dansen begynts, då blir det nog rum.» —

Hon afbröts här genom ankomsten af fem fruntimmer. Doktorinnan, hennes båda döttrar och de omnämnda fremmande damerna. De öfversågo rummet; stor förlägenhet uppstod. Fru Lurhjelm, som oaktadt sin ringa bildning, var godhjärtad och hjälpsam, steg upp och bjöd fru Nordenskans armen. «Vi resande ha ännu ej helsat på värden i huset,» sade hon, «jag ser att han är der i rummet midtemot: låt oss gå dit.» Ottilia följde dem, men Leonna var alltför blyg att tränga sig fram och förblef sittande.

Fru Ström, ett medelåldrigt fruntimmer, hvars yttre visade resignation och beroende af andras godtycke, såg, om vi så få uttrycka oss, litet uppstufvad ut, och en mera ovanlig frisyr syntes göra henne sjelf litet förlägen. Ett qvickhufvud i sällskapet yttrade till sin granne: «i afton har doktorn gifvit in åt sin fru ett preservativ mot pratsjukan,» ty hon yttrade knappt ordet. Den äldre mamsell Ström, var en af dessa flickor, man räknar *legio*, den andra såg bra ut; men något som utmärkte dem båda, var en viss knyck på nacken, en viss svängning, som sade: hvad är jag? och hvad är ni?

Fremlingarne väckte allmänt uppseende. I vår lilla stad hade ännu ej något ryskt fruntimmer af stånd visat sig i sällskapslifvet,

åtminstone ej i en cirkel som denna.

Systrarna, om de voro det, hade ej ringaste tycke af hvarandra. Frun såg yngre ut, var stor till växten, med yppiga former samt ett par bruna lifliga ögon; den andra, ett par år äldre, var liten; en bred mun med breda hvita tänder, en hvass, något uppstående näsa hade gifvit henne ett utseende af fräckhet, såframt ej en viss matthet legat i hela hennes väsende: hon hade varit sjuk, sades det. Bådas toilette var anspråksfull, men det aristokratiska i hållning och konversation, sökte man förgäfvos hos dem; noggrannare iakttagare hade äfven kunnat se vissa hemliga vinkar dem emellan, liksom fruktade de att falla ur någon antagen roll.

Våra landtfruar funno herr Smitt i «farstukammarn,» der han bryggde punsch och bischoff; på båda delarne måste de smaka; för att betyga sitt bifall, tömde fru Lurhjelm sina glas, ordade sedan om sin ofantliga glädje, öfver det ifrågavarande partiet. «Bara kusin Smitt nu äfven snart lagar så att Hedda äfven blir försörjd,» tillade hon.

«Ingen fara dermed, min nådiga kusin,» försäkrade han, torkande svetten från pannan med frackskörtet, «ingen fara alls. Mina flickor ha en fästman på hvart finger, sade förra frun, ha, ha, ha! Nog kunde de ha tid att vänta – kommer tids nog i den knipan – ha, ha, ha! men det unga blodet tänker icke så det. Petter och Maria tänka redan på trolofning och bröllop med, utan att vi gamla språkats vid om den saken; men i afton hoppas jag allt skall afgöras till ömsesidig tillfredsställelse.» Härmed bugade han sig

för fru Nordenskans, som åhört honom med synbar förvåning. Hon hade ej hört ett ord om saken och visste icke om hon skulle anse detta för skämt eller allvar; men när de lemnat värden vid sitt bestyr, och tagit plats i andra rummet, erfor hon allt, hvad fru Lurhjem sjelf trodde sig veta.

Maria syntes föga till. Hedda deremot gick från den ena till den andra; talade om de kavaljerer, som väntades; brydde andra, för att blifva brydd tillbaka. —

Herrarne samlades småningom. Musikanterna intogo sin anvista plats, och polonäsen, anförd af Petter Nordenskans begynte. Våra båda fruar och Ottilia passade på och fingo snart plats i salen. Derpå följde ekossäsen. De icke dansande fruarna i förmaket barrikaderade med sina stolar ingången till dansrummet. Leonna, befriad från sin arrest, ansåg det för mindre passande att tränga sig ut, när hon icke var uppbjuden till dans. Hon blef således stående bakom en äldre frus stol, och fann sig rätt road af att se de andra dansa.

Ekossäsen slutades och dansörerne rusade ut för att svalka sig. Ingen Martis son hade ännu varit synlig; nu först inträdde flere på en gång, och utgjorde en grupp midt på golfvet. Leonna igenkände Markoff och Schalinsky.

Den sistnämnde bjöd genast upp Ottilia, sannolikt hade han frågat efter Leonna, ty han gick till en af sina kamrater, som likgiltigt öfversåg sällskapet, och hvars person hade något «jag vet icke hvad,» som utmärkte honom framför de andra. Liksom efter en anvisning af Schalinsky, närmade denne sig derpå till

förmaket, men mötte der den ogifta fremmande damen; han studsade synbart vid hennes åsyn och blef sedan stående vid dörren under hela nästa dans.

Ovilkorligt hvilade Leonnas blick på krigarens ädla gestalt och vackra ansigte; för närvarande spelade dock ett satiriskt leende om de trotsiga läpparna, i det att han såg sig omkring i rummen; men omsider träffade hans ögon äfven henne, och likasom ertappad på en elak gerning, nedslog hon sina, utan att mera våga höja dem; hvarföre, kunde hon ej förklara, men hon «kände i luften» att han ännu såg på henne.

Ännu mera förvirrad blef hon, när det fruntimmer, som satt henne närmast, frågade om fröken Nordenskans var bekant med löjtnant Karlowitsch; rodnande gaf hon ett nekande svar.

«Har fröken hört talas om att han friat här i huset, men fått korgen?» frågade hon med en småstadsbos nyfikenhet och pratsjuka. Leonna hann knappt uttala sitt «visst icke,» förrän hon blef uppbjuden af den obekante till nästa kadrilj. «Hvarföre skulle fröken neka till bekantskapen,» sade hennes pratsjuka granne, och hotade henne skalkaktigt med fingret. Det var således Karlowitsch.

Med tillåtelse, föra vi läsaren i ett ännu obesökt rum, *köket*. Kanhända gifvas de som anse sådant obehlefvadt; men andra skola säkert gilla oss, då ett kök egentligen är qvinnans laboratorium, hennes verkningskrets, dit hon hänvisas – när ögat ej mera strålar af ungdomens glans, när nyhetens behag försvunnit. —

För dagen var köket här i huset ett upp- och nederlags-magasin

för hvad som blifvit utrymdt från de andra rummen. Öfver och under dessa möbler logerade damernas ytterplagg och utanskor, i fullkomlig egalité. Glas, koppar och tvenne halffyllda bålar stodo på *bordet*, under detsamma korgar med färdiga smörgåsar o. s. v.

Thetimmen var förbi. Madam Brita Caisa Fors, som förestod bufetten, hade nyss expedierat vaktmästarn med en bricka påfyllda glas och löste nu af sig det randiga bomullsförklädet, släppte ned den svarta sidenklädningen; jemkade om schinjongen och bindmössan, och begaf sig sedan in i förmaket, för att der se på dansen; hennes hjälpredor stodo för samma ändamål i förstugan. I stället se vi tvenne fruar inträda, för att här kunna samspråka en stund, ohörda af obehöriga öron. Fru Lurhjem var den ena, fru Snabbeck den andra; den förra satte sig på den enda stol, som fanns i rummet, den sednare stödde sig emot en högt bäddad säng, belastad med hattar och kläder. De fortforo i ett redan börjadtt samtal om unga Nordenskans. – «Men hurudan karl är han egenteligen?» frågade hennes nåd. «Han ser mig så fasligt spotsk och konstig ut.» «Jag känner honom nog litet för att döma, skall jag ha den äran att säga,» genmälte fru Snabbeck halfhviskande. «Maria säger, att han är en reél människa, men som icke bryr sig om att krusa för någon. Så snart han får länsmanssysslan, – hvarom han är temligen säker – blir det genast bröllop; – men oss emellan sagdt: stort värde tycks den unga herrn sätta hvarken på sina egna eller tillkommande släktingar, det synes tydligt; men att han ej förr'n i afton underrättat sin far om det tilltänkta giftermålet, låter bra

otroligt, men jag har det af gubben Smitt sjelf.»

I stället se vi tvenne fruar inträda, för att här kunna samspråka en stund, ohörda af obehöriga öron. Fru Lurhjelm var den ena, fru Snabbeck den andra; den förra satte sig på den enda stol, som fanns i rummet, den sednare stödde sig emot en högt bäddad säng, belastad med hattar och kläder. De fortforo i ett redan börjadtt samtal om unga Nordenskans.

– «Men hurudan karl är han egenteligen?» frågade hennes nåd. «Han ser mig så fasligt spotsk och konstig ut.»

«Jag känner honom nog litet för att döma, skall jag ha den äran att säga,» genmälte fru Snabbeck halfhviskande. «Maria säger, att han är en reél människa, men som icke bryr sig om att krusa för någon. Så snart han får länsmanssysslan, – hvarom han är temligen säker – blir det genast bröllop; – men oss emellan sagdt: stort värde tycks den unga herrn sätta hvarken på sina egna eller tillkommande släktingar, det synes tydligt; men att han ej förr'n i afton underrättat sin far om det tilltänkta giftermålet, låter bra otroligt, men jag har det af gubben Smitt sjelf.»

«Hvad må hans föräldrar tycka om partiet?»

«Hvad de tycka inom sig, vet jag icke säga. Fadren hade svarat, att sonen var myndig och fick göra huru han ville. Styfmodren är som ers nåd nyss sjelf behagade säga: «alldeles som det hvita plåstret;» men en vacker dotter har hon, som icke tycks brås på sin mor. Jag betraktade henne nyss, när hon stod i förmaket, och talade ögonspråk med löjtnant Karlowitsch.» —

«Nu misstager frun sig den här gången,» invände fru

Lurhjelm; «Karlowsch var icke hos oss nyårsqvälln, och flickan hade derförinnan aldrig sett en rysk officer, ty hon har ingenstädes varit, och Grönskog ligger för afsides, att få inqvartering.» —

«Ja icke vet jag, men nog såg jag att hennes ögon först följde honom; och sedan under dansen språkades de som gamla bekanta — och svenska talade de icke — det sade Lotta Ström.»

«Hon lärde sig tyska af mostern, när hon var i Stockholm som barn. Men efter hvad jag tyckte på gubben Smitt, när han var hos oss, fjesar ju Karlowsch för Hedda.»

«Gubben pratar mycket persilja! — Men hvad tycker hennes nåd om damerna, som följde hit med Strömmens?»

«Hvad jag tycker? åh jag förundrar mig så ofantligt, huru sådana der förnäma kunde komma hit så der objudna; — hvad menar fru Snabbeck sjelf?»

Den tillfrågade såg sig försigtigt omkring. «Ja den som tordes säga, hvad man tänker. Oss emellan sagdt, förefaller det herrskapet mig — som sett så mycket förnämt folk i mina dagar — justament som ett par utklädda pigor! Hvilka stora händer och fötter, hvilken lunsig gång har icke den så kallade öfverstinnan?»

«Nå, nå, hvem kan rå för sitt utseende,» anmärkte hennes nåd synbart träffad. «Men att hennes man tillåter» —

«Ja deruti ligger en hund begrafven! De bo ej tillsammans som annat gift folk; öfversten bor i dess vackra våning vid torget, och fruntimren hos doktors, dit de på vanliga bondkärror ankommo

en afton i kolmörkret vid slutet af November. Ingen har sett dem ute förrän dagarna före jul, då de gingo omkring i bodarne med mamsellerna Ström, som nu så ståtas öfver den bekantskapen, kantänka! att de knappt vilja känna igen andra.» —

«Öfversten besöker väl dagligen sin fru?»

«Förmodligen, men» – härvid lutade sig frun, för att hviskande meddela något vidare, ty madamen inträdde i detsamma; men fick dervid hela det på sängen liggande klädförrådet öfver sig. Alla tre måste nu förena sina krafter, att få det i sitt förra skick, och dermed var det mysteriösa samtalet slut.

Senare på qvällen kungjorde herr Smitt, med glaset i handen och lallande tunga, sin dotter Marias förlofning med Petter Nordenskans.

Nordenskans och Ludvig Lurhjem hade för sig och sina fruntimmer ett trefligt logis i staden, och ämnade qvardröja några dagar, men ett ilbud kom från Grönskog med den sorgliga nyheten, att fru Igeldorf låg för döden i följd af ett fall. Hennes barn reste hem, och voro lyckliga nog att ännu få mottaga hennes sista välsignelser.

Leonna till Otilia.

Grönskog den 21 Jan. 1810.

«Ingendera af oss trodde väl, när vi vaknade efter den förflutna aftonens nöje, att vi så snart åter skulle skiljas. Jag var så lycklig i den tanken att få vara hos dig några veckor på Rönnsbacka. Du skulle då hjälpt mig med de klädningar, hvartill pappa lofvat köpa mig tyg. – I stället för dessa och andra

förhoppningar, sitter jag nu sorgsen här i min lilla kammare. Hundrade gånger önskar jag mig vara en liten fogel; då skulle jag, fastän vägen är lång och vintren kall, sväfva öfver de med snö och is betäckta berg och dalar, för att med näbben knacka på ditt kammarfönster. Du med ditt för alla lefvande varelser ömsinnade hjerta, skulle säkert skynda att uppvärma den halftförfrusna fogeln, som då förvandlades till din egen Leonna.

Féernas och sagornas tid är tyvärr förbi, och jag får vara glad att få detta bref till dig genom ett bud, som reser till Lovisa.

Jag har ofta önskat dö, för att bland englarna få lofsjunga Skaparen för allt det vackra, det sköna på jorden. «Lifvet är en dröm, döden är en sömn,» har jag läst någonstädes. Jag trodde det vara så lätt att dö – nu har jag första gången stått invid en dödssäng —

Ack Ottilia, i mormor förlorade jag ett, med mig beslägtadt, väsende, som från späda åren egnat mig omvårdnad och – kärlek!

Outtröttlig i sin verksamhet – en verksamhet, som efter hvad hon alltid sade, hade mitt väl till ändamål – hörde likväl mormor, alltid med tålmod, ofta med nöje, mina ibland rätt barnsliga frågor och anmärkningar, ehuru hon äfven kunde säga, att hon ej förstod dem – förmodligen för deras barnslighets skull. Jag är säker att hon äfven nu skulle lyssnat till den sextonårigas meddelande och farhågor, samt delat hennes glädje. —

Ack Ottilia, nu har jag endast dig! Huru innerligt tackar jag icke den gode Guden, som just nu förde oss tillsamman! Finge jag blott en gång gråta ut vid ditt bröst! Mamma förstår mig icke,

eller vill hon ej – har hon inga känslor? —

Jag har nyss sjelf erfarit, att sorg och sinnesrörelse kunna väcka känslor, som förut legat liksom i dvala inom oss, och gladde mig nästan, i den öfvertygelsen, att mormors död förmått smälta den is, som gjort mammas hjerta så kallt, – så känslolöst, men jag bedrog mig; må efterföljande vara som ett ringa bevis huru olika vi uppfatta allting. När jag om morgonen efter mormors död, kom in i hennes hvardagsrum, der hon alltid tillbringade vinteraftnarne, satt mamma i hennes stora länstol. Hvilka minnen fästade sig ej vid denna stol! – Der satt mormor hvarje afton, och jag på den stora palln vid hennes fötter; der insomnade jag ofta som barn, med hufvudet lutadt mot hennes knä. Der satt hon äfven när jag, hemkommen från Stockholm, öfverraskade gumman; den innerliga ömhet, som mottog mig då, lindrade saknaden efter tant Elise. Der satt hon sluteligen samma morgon, när jag med af glädje klappande hjerta tog afsked af henne, för att fara till Hertola och dig! Ack Ottilia, nog förstår du mina känslor vid återseendet af denna stol!

När jag om morgonen efter mormors död, kom in i hennes hvardagsrum, der hon alltid tillbringade vinteraftnarne, satt mamma i hennes stora länstol. Hvilka minnen fästade sig ej vid denna stol! – Der satt mormor hvarje afton, och jag på den stora palln vid hennes fötter; der insomnade jag ofta som barn, med hufvudet lutadt mot hennes knä. Der satt hon äfven när jag, hemkommen från Stockholm, öfverraskade gumman; den innerliga ömhet, som mottog mig då, lindrade saknaden efter

tant Elise. Der satt hon sluteligen samma morgon, när jag med af glädje klappande hjerta tog afsked af henne, för att fara till Hertola och dig! Ack Ottilia, nog förstår du mina känslor vid återseendet af denna stol!

Dessa minnen och min längtan, att denna stunden skulle förena våra hjertan, dref mig att kasta mig i mammas armar, der jag utur stånd att få fram ett ord, utbröt i häftig gråt. Hon sköt mig sakta ifrån sig, såg på mig något förundrad, nästan med missnöje, och frågade: «hvad felas dig Leonna? hvarföre gråter du? – Hvarföre har du den der brokiga halsduken på halsen? Jag har ju lagt en svart och hvit kattunsduk på bordet i din kammare» – o. s. v. – Tror du mig när jag säger: det var som om hon hållt kallt vatten öfver mig. – «Ack mamma!» utbrast jag ännu gråtande, «består då mammas hela sorg och saknad efter mormor bara i kläderna?» «Du är narraktig, flicka! nog måste du sett att jag också gråtit, men allt har sin tid. – Gå nu bara och tag på dig den andra duken.» – Mormor hade en katt, som hon mycket höll af; någon hade nu släppt in den i rummet. Van att alltid bli karesserad af sin matmor, hoppade Misse också nu upp i dens famn, som intagit hennes plats i stolen. Men mamma, som jag ännu aldrig sett smeka något djur, föste kallsinnigt ned den på golfvet – och skratta nu om du vill – jag tror likväl ej att du gör det, – jag tog katten på armen, gick i min kammare, och gret mig riktigt mätt, och trodde mig hos djuret se mera känsla för min sorg, min saknad, än hos den, jag har att tacka för lifvet. —

Tror du mig när jag säger: det var som om hon hållt kallt vatten

öfver mig. —

«Ack mamma!» utbrast jag ännu gråtande, «består då mammas hela sorg och saknad efter mormor bara i kläderna?»

«Du är narraktig, flicka! nog måste du sett att jag också gråtit, men allt har sin tid. — Gå nu bara och tag på dig den andra duken.»

—

Mormor hade en katt, som hon mycket höll af; någon hade nu släppt in den i rummet. Van att alltid bli karesserad af sin matmor, hoppade Misse också nu upp i dens famn, som intagit hennes plats i stolen. Men mamma, som jag ännu aldrig sett smeka något djur, föste kallsinnigt ned den på golvet — och skratta nu om du vill — jag tror likväl ej att du gör det, — jag tog katten på armen, gick i min kammare, och gret mig riktigt mätt, och trodde mig hos djuret se mera känsla för min sorg, min saknad, än hos den, jag har att tacka för lifvet. —

Ack, kanhända är jag orättvis mot mamma, men nog är det hårdt, när ett barn ej kan och får utbyta ömhet, tankar och ord med sin egen mor!

Jag söker väl ibland att sätta mina tankar på pappret, men pappret är dödt; meningarna stå der så stympade och intetsägande. Annorlunda är det med det lefvande ordet, ledsagadt med en blick, en tryckning af handen; det ena går från själ till själ, den andra säger mer än flera timmars arbete med pennan i hand. —

Huru trefligt förgick icke dagen hos dig, under arbete och utbyte af tankar öfver ett och annat, eller vid en god bok, föreläst

af din onkels uttrycksfulla stämma, kryddad af hans lärorika anmärkningar. Hvad du är lycklig, Ottilia, jemförd med den stackars Leonna! Du kan, du förstår så mycket, som kan ge glädje och intresse åt lifvet. Du har väl äfven förlorat din moder, men du har qvar minnet af hennes ömhet, hennes kärleksfulla sinne. I din onkel äger du den bästa faderliga vän; han är så olik alla männer, jag hittills har sett; de anse ju qvinnan som ett noll, eller ett lastdjur. – Men det var ej derom jag ville tala; jag ville säga: i bredd med dig är Leonna en nolla, som endast lefver i hoppet att åter få komma till Rönnbacka. Som detta ej lär kunna ske på ett par veckor, så svara mig ändteligen med det återgående budet. Berätta hvad du tyckte om staden och menniskorna, Smittens i synnerhet. Herre Gud att jag måste blifva slägt med dem!

Säg mig huru länge du blef qvar i Lovisa, och om du hade roligt på assemblén; hade jag dig här, hvad jag skulle plåga dig med frågor.»

Leonna.

Ottilians svar:

«Tack goda Leonna för ditt välkomna bref, der din vänskap för mig lyser fram öfverallt; men den sinnesstämning innehållet visar, oroar mig.

Att du sörjer, hjertligt saknar din goda mormor, finner jag så naturligt; jag känner ju hvad det vill säga att förlora ett älskadt och dyrbart föremål, och beklagar din förlust, men tillåt mig äfven göra några anmärkningar. Det hör ju till våra öfverenskommelser och är, efter min öfvertygelse, vänskapens

dyrbaraste rättighet.

Om också aldrig din mormors ålder varit så olik din egen, skulle likväl den verld, hvori hon lefvat, det vill säga den grad af bildning hon erhållit genom uppfostran, vanor och omgifning, säkert gjort henne mera oförmögen att förstå ditt unga lifliga, efter högre bildning törstande, sinne och det som nu ligger dig om hjertat – ty något är det, kan du neka dertill? men derom en annan gång.

Jag kände ej din mormor, men efter din egen skildring om hennes vanor och ert lefnadssätt, måste hon i många fall liknat fru Palman; välmenande och god till tänke- och handlingssätt, men inskränkt till det alldagliga, utan uppfattning af något, som ligger utom denna synkrets. Har jag orätt?

Fru Palman är af god härkomst, men tarfligt uppfödd på landet och tillhållen att arbeta och hushålla; hon är omtänksam och driftig i allt hvad kroppens nödtorft tillhör. Utomdess bestod hela hennes undervisning i en äfven nödtorftig katekesläsning och något skrifva; utom Bibeln, katekesen, psalmboken och almanachen, kände hon ingen bok till namnet en gång. Hennes umgänge bestod af lika inskränkta som fördomsfulla menniskor.

Som ung flicka plockade hon åkerblomman och väpplingen för att deraf binda kransar åt barnen; men som äldre endast millefolium, myntan, kamomillen och några andra örter, nyttiga i husmedicinen, med ett ord, det är endast *nyttan* hon håller sig vid, själens och naturens poesi förstår hon icke.

Hon hör till exempel åskan, ser blixten, men finner ingenting skönt och majestätiskt deruti; ingen har lärt henne inse dess välgörande verkningar, långt mindre dess orsak. Hon tror det vara tecken till Guds vrede öfver ett syndigt slägte, hvaremot hon väpnar sig med korstecknet och småskrock.

Händer det nu någon gång att luften är het och tryckande, och jag eller onkel önskar att ett åskregn måtte rensa atmosfären och uppfriska jorden, så ser hon på oss med en förundran, som gränsar till missnöje; och när jag med en verklig njutning står och ser på, när ett oväder brutit ut, ber hon mig icke fresta Gud. En gång följde hon mig ut, sedan ett sådant oväder upphört, i vår lilla trädgård, med skogsbacken på den ena sidan, ängen på den andra. När jag då förtjust, af den sköna färgprakt som omgaf mig, böjde mig till blommorna, ännu öfversådda med regnets briljanter, för att rätt inandas deras balsamiska ånga, knotade gumman öfver min stora barnslighet, bad mig ej väta ned min klädning för «några lappris blommor, som efter några timmar vore torra nog att lukta på.»

Af luftens sångar-skara fäster hon endast uppmärksamhet vid gökens rop eller skatornas skratt, det sednare skall, efter hennes mening bebåda fremmande, till och med falska fremmande, och det är icke utan, att om någon kommer då, betraktar hon den med fördom och misstroende. I anseende till göken, omtalar hon ofta, hurusom hon och prestgårds mamsellerna i S – , en midsommarsafton rådfrågat detta orakel. På hennes fråga: «huru många år skall jag ogift gå?» hade göken endast svarat

en gång. Hvad hände! nästa Johanne derpå stod hon brud. Sin tillkommande man kände hon blott genom talmannens försäkran, att han såg bra ut, och kunde föda sin hustru. De förlofvades, när de sågo hvarandra för första gången. Ingen fråga om känslor eller sympathi!

Med allt detta är hon god, välmenande mot alla, i synnerhet mot mig. Jag håller af henne, men icke kan någon inre förtrolighet råda mellan oss, när våra åsigter, vår tankegång i allt äro så olika, det inser du nog.

Derföre goda Leonna, döm icke din mamma för strängt; nog älskar hon dig, fastän hon ej kan uttrycka det så, som du önskar det. Onkel sade en gång: «alla människor äro icke stöpta i en och samma form; hvar och en antager dens façon, hvaruti han blifvit gjuten.»

Min far och farbror äro bröder, Hedda och Maria Smitt systrar, – och likväl huru olika! – Det måste således vara: först uppfostran, sedan omgifningen, som utvecklar de frön, som Försynens godhet nedlagt i hvarje människohjerta, som kommer plantan att antingen trifvas och förädlas, eller endast vegetera och urarta.

Men nog nu med reflexioner, sällsamma nog i en brefvexling mellan tvenne unga flickor. Jag tror dem likväl vara nyttiga, men låt det vara «unter uns.» Det finnes beklagligtvis människor som förlöjliga det de icke förstå, och för sådana går jag gerna ur vägen.

Och nu till nyheterna från Lovisa.

Jag hade gerna rest hem, tillika med dig, men onkel hade

affärer der, och ville äfven, det jag skulle bevista assemblén, på det jag, som han uttryckte sig, ej alltför ensidigt skulle bedömma sällskapslivet i Lovisa; ty jag var icke så belåten, som du, med dansnöjet hos Smittens. Jag är kanhända nogräknad, men förmodar att vi med några undantag, ej voro i hvad man med rätta bör kalla *godt sällskap*. Jag hörde utlåtelse om vissa personer der, som jag likväl ej säger efter; ty i sådant fall bör man vara alldeles viss på sin sak.

Onkel gjorde mig present af façonerad nättelduk till klädning. Dottern i huset, der vi logerade, hjälpte mig att sy den; hon är en ganska hygglig och snäll flicka.

Om lördagsafton var den färdig, då gick onkel och jag till Smitts för att tacka för sist. Deras piga förde oss in till mamsellerna; fadren var icke hemma. Maria lagade en hvit klädning i ordning för morgondagen; Hedda hade ingenting för händer, och öfverhopade oss med frågor, hvad vi tyckte om deras tillställning, om den inte var bra rolig; hvarföre icke onkel dansar, o. m. d.; en sak syntes dock intressera henne mera än det öfriga: hvar du blifvit bekant med löjtnant Karlowitsch; hon ville ej tro mig när jag sade: att du hos dem såg honom för allra första gången. I parentes sagdt, kunde andra tänka så med, så liflig var er konversation. —

Maria beskyllde dig för behagsjuka, men onkel tog med värma ditt försvar; detta syntes ej göra Hedda något nöje; ty hon anmärkte något hvasst: att hon «flere gånger observerat det kapten Lurhjeml ansåg fröken Leonna vara en liten

gudomlighet.» Onkel, utan att låtsa om hennes lilla humör, svarade helt enkelt: att «en ren och okonstlad själ är det gudomliga hos människan.»

I lagom tid afbröts detta samtal genom herr Smitt, som blifvit efterskickad. Han bjöd oss enträget på husmanskost qvar till afton, och förde sedan onkel till sin kammare.

Hedda tog fram kort och proponerade mariage på tre man hand, men Maria föregaf hushållsbestyr. Straxt efter kom din bror dit, och de förlofvade voro sedan för sig sjelfva hela aftonen i salen.

Hedda frågade om jag kunde spå i kort; men på mitt nekande svar, blef det mariage på tu man hand. Alltför litet hemma i spelet, för att finna intresse, roade det mig dock en stund, att se den ifver, hvarmed hon sökte vinna de af henne sjelf uppsatta ogifta karlar.

Huru lång föreföll mig ej denna afton! Din bror gick utan att deltaga i aftonmåltiden.

Enligt aftal, begaf jag mig, klockan något efter fem om söndagseftermiddagen, i balparyr till Smittens. Pigan förde mig i salen och bad mig vänta der, ty mamsellerna voro ej färdiga ännu. Snart hörde jag från deras rum en häftig ordvexling, och urskilde tydligt Heddas röst; men den häftighet, hvarmed hon talade, tillät mig ej att fatta orden; den andra svarade med dämpad stämma.

Efter en qvarfs obehaglig väntan, kom Maria ut färdig klädd, enkel men nätt som vanligt; men hon var blek, hennes ansigte bar tydliga spår af qväfd vrede. I samma ögonblick utkom äfven

fadren från sitt rum, och frågade om vi voro färdiga att gå. Hedda syr ännu på sin klädning, svarade Maria tvärt, och vände sig bort. Jag erbjöd mig att gå och hjälpa henne; Maria gjorde en rörelse liksom att hindra mig, men fadren kastade på henne en ogillande blick och öppnade själf dörren.

Det såg bedröfligt ut derinne. Hedda stod blossande röd, halfsnörd och okammad, och träcklade ett bredt rött sidenband i fällen på sin hvita klädning. Hon hade haft många motgångar, sade hon, först när hon skulle kläda sig, blef hon varse att klädningen krympt i tvätten, hon hade då skickat efter band; redan fastsydda såg hon att de sneddade sidorna voro mycket längre, och måste sprättas upp. Maria hade ej det ringaste hjälpt henne, «bara grälat.» Jag insåg lätt huru det kunde hjälpas, och snart var Hedda klädd; när vi kommo ut i salen, stod Maria redan påpelsad. Hon var hela aftonen utur humör, såg stolt ut, var snäsig mot systemen, tvär mot mig; hos Hedda syntes snart intet spår af missnöje.

Hvilken skilnad på rum och société! Här syntes ganska få af dem som voro hos Smittens, både af damer och herrar, med undantag af militärer. Med godt utrymme, skön upplysning och god musik, blef dansen här ett nöje, på det förra stället förekom den mig som ett tröttande dagsverke.

Jag dansade en rysk kadrilj med Karlowitsch. Damen till venster hade en så utringad klädning, att jag blygdes på hennes vägnar. Karlowitsch blef säkert varse min förlägenhet, ty han vände sig så, att han bortskymde henne; men i rondan såg jag de

andras försmädliga blickar, och kände sjelf, huru jag rodnade.

Karlowitsch sade högt nog, för att höras äfven af andra än mig: «om jag en gång blir så olycklig, att jag får en hustru, som vill kläda sig till ett spektakel för alla, stänger jag henne inom lås och bommar.»

«Naturligtvis om ej goda varningar hjälpa,» svarade jag; han smålog.

Jag antecknar detta till din underrättelse!

När vi sedan åter dansade tillsammans, frågade han efter min goda vän, som talade så väl tyska.

«Det är väl fröken Nordenskans, löjtnanten menar?» frågade jag, som tyckte frågan vara något för familjèr. Han studsade synbart.

«Nordenskans? är hennes dopnamn Lonchen? eller hur var det Lonna?» hans frågor jagade nästan hvarandra.

«Hon kallas Leonna; men huru känner löjtnanten hennes namn? Hvarför öfverraskar det er att hon heter så?» frågade jag på min sida nyfiken.

Dröjande med svaret tills dansturen var förbi, sade han: «jag har en bekant, som på långt håll är en anförvandt till en fröken Leonna Nordenskans, men han känner henne icke personligen.»

«Bekantskapen har skett genom korrespondens, och eder vän heter Fritz von Harlinghausen,» sade jag småslugt.

Han såg på mig med stora ögon. «Af hvem, och när har ni hört detta?»

«Af Leonna, som förmodar att en sådan person finnes vid

militären.»

«Fröken Leonna förmodar då ganska riktigt. Var så god och låt henne veta, att jag kan lemna underrättelse om nämnde person, som högeligen önskar att få presentera sig för sin vackra kusin, men hvarföre är hon icke här i afton?» Med deltagande hörde han orsaken till din bortresa. Af anledningar för vidlyftiga för ett bref, som redan är långt nog, har jag låtit berätta mig, hvarföre han och din bror äro ovänner. På första assemblén i höstas, hade båda valt samma plats för dansen; men Karlowitsch var den första, som dit kastade sin handske, och gick för att hemta sin dam; då kom din bror, sparkade undan handsken, och lade sin i stället; så började tvisten. De omkringstående vittnade alla till löjtnantens förmån, och mången tror, att just detta är rätta grunden till din brors hat, det han vid alla möjliga tillfällen lägger i dagen.

Med deltagande hörde han orsaken till din bortresa.

Af anledningar för vidlyftiga för ett bref, som redan är långt nog, har jag låtit berätta mig, hvarföre han och din bror äro ovänner. På första assemblén i höstas, hade båda valt samma plats för dansen; men Karlowitsch var den första, som dit kastade sin handske, och gick för att hemta sin dam; då kom din bror, sparkade undan handsken, och lade sin i stället; så började tvisten. De omkringstående vittnade alla till löjtnantens förmån, och mången tror, att just detta är rätta grunden till din brors hat, det han vid alla möjliga tillfällen lägger i dagen.

Har jag nu ej träffat de nyheter du önskat veta, så måste du

ursäkta min oförmåga att gissa, och var då själf tydligare en annan gång.»

Ottilia.

Det var tvenne dagar efter begrafningen Leonna skref sitt bref. Sorgen var ny, saknaden stor; det var den första smärta, som träffade det unga hjertat; något för hvilket hon likväl ej kunde göra sig redo, gjorde att hon önskade meddela sig; mormodren var hennes hjerta närmast, och hon var nu för alltid borta.

Hade hon genast erhållit Ottilias svar, torde de anmärkningar det innehöll, till och med sårat hennes då så ömtåliga känsla; men många dagar gingo förbi innan det kom fram, och eftertanken sade henne snart, att Ottilia hade rätt: hon ansåg sig lycklig, att äga en uppriktig vän, som kunde leda hennes egna oerfarenhet.

Hon blygdes imellertid, att andra gjort en upptäckt, hon ej ville tillstå för sig själf: ett närmare deltagande för den person, hon endast sett en enda gång. Det föreföll henne själf så oförklarligt, att Karlowitsch genast förefallit henne så bekant, liksom hade hon känt honom från barndomen. Kanhända, tänkte hon, var det nöjet, att med honom tala tyska språket, äfvensom den lilla triumfen, att oförstådd af andra lysa med denna min enda lilla talang? Nej, fy! så fåfång är jag icke. Hvad är det således? – Så hade hon ofta frågat sig; men nu ansåg hon det bestämdt för en aning, att genom honom få höra talas om Fritz, och kanske äfven erhålla underrättelser från sin tant, från hvilken hon ej på tvenne år hört ett ord.

Dag från dag väntade Leonna på lägenhet att resa till

Rönnebacka, men föräldrarnes flyttning till Grönskog upptog både hästar och folk, och hon måste beväpna sig med tålamod.

En dag berättade hennes far som alldeles säkert, att kapten Lurhjem med första öppet vatten ärnade resa till Lübeck, och taga sin brorsdotter med sig dit. Denna nyhet var för Leonna, som ett åskväder midt i vintren. Hon hade hört att en sådan resa varit påtänkt det föregående året, men nu —

Leonna, som dessa veckor, glömsk af sin väns varningar, lefvat i fantasins drömverld, hade i tankarne njutit så många nöjen med Ottilia denna instundande sommar. Medan onkeln vore borta, skulle Ottilia vara på Grönskog; medtagande böcker och arbete, skulle de då vandra hand i hand omkring i de vackra nejderna, för att sedan sätta sig under trädens gröna hvalf och: «vid bäckens sorl och aspens susning, få lemna sig åt den berusning, som väcks af sympathi och skaldens tjusningsgåfva» och kanske, så hviskade en blyg anande stämman, skall en tredje person någon gång deltaga i denna njutning.

Nu voro med ens alla dessa sköna hägringar — foster af en liflig inbillning, — bortjagade af verklighetens nordanvind.

Helt oförmodadt erhöill man på Grönskog besök af unga Nordenskans. Leonna var högst nyfiken att få veta anledningen, ty hon kände honom nog, för att begripa, det sådant ej skedde utan giltig orsak. Det var ju endast några veckor, sedan han var der på begrafningen.

Han skulle resa tillbaka morgonen derpå. Leonna bad att få åtfölja honom till Rönnebacka, som låg invid vägen. Fadren gaf

sitt bifall, och Petter kunde så mycket mindre neka, som han fått löfte om häst för hemresan; likväl sade han ganska bestämdt, att hon skulle vara i ordning på klockslaget fem, eljest reste han ifrån henne.

Han hade förut betingat sig hästen till klockan åtta.

«Hvad kan vara orsaken till denna Petters brådska nu,» tänkte Leonna. «Kanhända vill han betaga mig all håg att följa med honom en annan gång. Nå den är visst icke stor, och vore det ej för Ottilias skull, så» —

Leonna vågade ej tillsluta sina ögon hela natten, af farhåga att försofva sig, och på bestämdt klockslag satt hon jemte brodern i slädan.

Måhända ha sällan — o att vi kunde säga aldrig — tvenne syskon som så sällan träffades, haft mindre att säga hvarandra, än dessa båda. Ett uthållande yrväder gjorde resan ännu otrefligare, men var tillika ett godt skäl, hvarföre de kunde sitta insvepta och tysta, när den ena var lika litet hågad för meddelande som den andra.

Det var redan mörkt när de kommo fram till Rönnebacka. Man sökte öfvertala Petter att stanna qvar öfver natten, då ovädret alltjemt fortfor, och sammanpackade snön i stora drifvor; men förgäfves. Denna hans envishet väckte så mycket större förundran, som han ej ville uppge det minsta skäl för sin otidiga oro.

En konturteckning af Petter Nordenskans

Egensinnighet och öfversittaranda utmärkte Petters pojkår och första bedrifter som yngling. Ämnad till militär af fadren, trodde denne det vara nog att sonen genomgick en kurs i hvad man den tiden benämnde *storskola*; ett tvång som Petters högmodsanda ej ville fördraga, ty som adelsman trodde han sig ej behöfva tråka med boken i hand.

Föga tåld af fru Igeldorf, skänkte hon likväl Petter ackordsumma till en fänrikssyssla vid ett landtregemente; men aldrig van att kufva sitt sinne, var han öfvermodig bland sina likar, pojkaktigt sträng mot de underordnade; detta ådrog honom tilltal och näpst af sina förmän. Man gaf honom med nöje det afsked han begärde.

Nordenskans, högeligen missnöjd med sin herr son, lagade snart att han blef antagen som skrivare vid ett aflägst bruk. Alltför högmodig att deltaga i bruksfolkets samqväm, (bättre grannar funnos der endast på långt afstånd) blef tiden honom ofta lång. Bruksinspektoren, en gammal hederligtsinnad man, erbjöd honom de böcker hans gamla bokskåp innehöll.

Hvad brydde Petter sig om bibel och postillor! åt dem egnade han ingen blick. Utom böcker, som rörde bruksvettenskapen – och dem tröttnade han snart vid – befanns der ett fragment af «Sköne Banise,» ett råttätet exemplar af «Helicon, eller kärleks- och sorgeqväden» af Lucidor den olycklige; några gamla sagor,

och ett par då moderna rövvarhistorier m. m.

Petter var ingenting mindre än poetisk och romanesk. Han bevärdigade de förstnämnde knappt med ett ögonkast, och genomögnade blott de sednare. Ännu fanns der en hylla med gamla latinska och grekiska auctorer i tjocka pergaments- och kalfskinnsband. Hvilket herrligt fynd hade icke detta varit för våra fornforskare nu! men ty värr försåldes de efter inspektorens död till en apothekare, och användes till omslag på salfvor och plåster. Huru ha icke tiderna ändrat sig!

Bland dessa vördnadsvärde gamla, hade en nyare bok, inbunden i plumpt pappband, förirrat sig. Det var Carl 12: tes lefverne af Voltaire. Detta arbete blef hans enda lektyr; han genomläste det med stigande intresse; Carl var en hjelte, värdig att vara Petter Nordenskans' mönster. Nu ångrade han att han öfvergifvit militärståndet, den enda bana, hvarpå han, efter dåvarande tänkesätt, som obemedlad adelsman, kunde utmärka sig genom den själskraft och bestämda karakter, han hädanefter ville ådagalägga. Det kunde väl ännu låta sig göra, men ackordsumman felades. Kort derpå bröt kriget ut mot ryssarne. Både hans far och fru Igeldorf hade varit beredvilliga att lemna Petter penningar, ifall de under sådana omständigheter varit nödvändiga, men – besynnerligt nog, hade all lust för krigsycket med ens försvunnit.

Likväl var det långt under hans värdighet att vara bruksskrifvare, med utsigt att efterträda inspektorn. Petter liknade häruti så många andra: ju mindre sannt menniskovärde

de äga, desto högre uppskatta de sin egen personlighet, sitt namn, eller sin rikedom – gåfvor som de ej gifvit sig sjelfva – men aldrig veta de rätt uppskatta sin samhällsställning, ty då sökte de att genom kunskaper vinna förädling, för att äfven i denna krets gagna staten och sina medmenniskor. Nu deremot är lönen bevekelsegrunden, och titeln målet för deras sträfvande. Egenkärleken tror sig fylla hvarje högre plats.

Att begynna med, erhöll Petter en liten syssla i Lovisa, med förmån att kallas sikter; det är så vi göra hans bekantskap. De ord, Carl 12:te som gosse skref under en teckning af staden Riga,² blefvo på sitt vis Petters valspråk. Om han i ögonblickets lidelse beslöt något och uttalade det i ord, så måste han sedan genomdrifva det, endast för att bevisa orubbligheten i sin karakter.

Den nyssförflutna hösten blef han först bekant i Smittska huset. Snart råkade han, efter hvad läsaren redan vet af Ottilias bref, i tvist med Karlowitsch, och visade sig sedermera alltid som dennes oförsonlige fiende. Misstänksam som alla små själar, trodde han att löjtnanten friade till Maria Smitt; ty han missförstod, hvad som endast var en belevvad ung mans artighet mot sin värdinna; och många skäl förefunnos, hvarföre denne utmärkte den yngre systemen framför den äldre.

Lifvad af aggets ärelystnad – ty hos en man med Petters sinnelag kommer kärleken ej i fråga – ville han uttränga den förmenta älskaren, hvilket äfven ej blef honom synnerligen svårt,

² Carl skref: «hvad Gud hafver gifvit mig, skall icke Djefvulen taga ifrån mig.»

när denne icke gjorde honom platsen stridig, och Maria i Petter ansåg sig ha funnit den, hvars principer bäst öfverensstämde med hennes egna. Huruvida denna slags sympathi, gjorde dem lyckliga i äkta ståndet, skall framtiden bäst utvisa.

Att flickans far gynnade Petter och bragte saken till snart afgörande, inses lätt af det förutsagda, då Smitts faderliga omsorg hufvudsakligen endast bestod deruti, att få sina döttrar bortgifta; misstog han sig om medlen, må man ej beskylla honom för bristande välmening, men väl för brist på urskillning att bereda dem en framtid, oberoende af ödets vexlingar.

Hvar och en annan än den, som liknade den inbilske och sjelfkäre Petter, borde likväl något undrat öfver den lätthet, hvarmed han segrade öfver en rival, som ingalunda var att förakta. Feodor Karlowitsch var väl icke långt hunnen på sin tjenstebana, men han var ung ännu och afhållen af sina förmän, älskad och aktad af såväl kamrater som underlydande. Hans vackra utseende, hans städade väsende och lätta umgängesgåfvor, samt några sällskapstalanger, gjorde honom eftersökt i den bättre societeten. Men detta hvarken såg eller erkände Petter Nordenskans, tack vare egenkärleken, den «vänder synen» eller rättare sagdt, förgyller endast sig sjelf. Petter trodde sig lik Caesar, endast behöfva komma, *se* och *segra*. Att denna hans framgång ej syntes oroa hans förmente rival, förargade honom visserligen något, men han ansåg det vara förställning, och njöt af sin inbillade triumf.

När allt var afgjordt, och den sinnesretning, hvori han befunnit

sig, småningom hunnit lägga sig, insåg Petter nog, att han tagit ett för sin framtid obetänksamt steg, då han, sjelf medellös, så brådstörtadt lierat sig med ett hus, hvars omständigheter enligt allmänna ryktet icke voro de bästa. Det kunde lätt hända, att han sedan fick dragas med en gammal af sig kommen svärfader, van vid frässerier och vällefnad, med en oförsörjd svägerska, som ju närmare han lärde känna henne, blef desto förhatligare i hans ögon; men det som var gjordt kunde ej ändras, utan att frångå den karakter han ansåg för sin. Petter, lik andra före och efter honom, förtretades icke på sig sjelf, utan fastmera på alla andra, som insett allt detta förut.

Han hade genast blifvit varse, det mamsellerna Smitt ej gjorde något fördelaktigt intryck på hans släktingar, när de nyårsaftonen första gången sammanträffade på Hertola, men derom brydde han sig föga, ty han var just då i jäsningsperioden. Sin fars underdånige son hade Petter aldrig varit, och den inskränkta styfmodren föraktade han; Leonna var, oakadt all sin älskvärdhet, en nagel i hans öga, för det betydliga arf hon skulle erhålla efter sin mormor. Det testamente som fru Igeldorf låtit uppsätta, endast till förmån för dotterns egna bröstarfvingar, och de öfverenskommelser hon först träffat med hans far, och hvarpå äfven denne ingått, härledde sig, enligt Petters förmodan, endast af ovilja för honom sjelf, och häruti hade han ej misstagit sig.

För att undvika hvarje invändning mot sin tilltänkta förening med Marie, undvek han att tala vid fadren ända till det sista

afgörande ögonblicket; då skedde det i närvaro af andra. När hans far sedan i enrum frågade, om han äfven besinnat, hvad det ville säga, att som ung tjensteman med ringa lön gifta sig med en flicka, hvars fader satt i skuld öfver öronen, svarade sonen kallt: «Det är icke alla, som vilja låta stufva upp sig till anseende, genom hustruns förmögenhet, och gå i ledband.» – Fadren teg.

Heddas prat, och några af Marie framkastade ord, läto Petter förmoda, att den honom förhatlige Karlowitsch gjort något intryck på hans halfsyster, samt att densamme sökt göra bekantskap med hans far; han blef dervid eld och låga. För att upptäcka sammanhanget, reste han hufvudstupa till Grönskog, men för fadren uppgaf han likväl ett annat ändamål för sin ankomst. I hopp att erhålla länsmanssysslan i denna socken, sade han sig vilja höra sig efter om rum i kyrkbyn, och kom nu för att rådgöra om allt detta med fadren.

Petters uppförande var ovanligt inställsamt. Fadren erbjöd honom sin förra boning, med undantag af de båda vindsrummen, som skulle stå för hans egen räkning. Petter syntes dermed vara ganska belåten. Äfven i anseende till Karlowitsch blef han lugnad: hans far hade knappt gifvit akt på denna person och försäkrade ganska bestämdt, att Leonna endast denna enda gång sett honom. Icke nöjd dermed framkastade Petter under måltiden några bittra anmärkningar öfver denne unge officers inbilskheter och lättsinne. Leonna syntes höra det med fullkomligen likgiltig uppsyn, och när han direkte vände sig till henne med den anmärkningen, att man likväl måste medgifva att löjtnanten

dansade ganska bra; svarade hon enkelt: «Visst gör han det, men efter mitt tycke dansar Schalinsky mycket bättre.»

Petter var icke den, som förstod ett flickhjärtas mysterier, utan reste bort, tillfreds med hvad han hört och sett.

Leonna hade fått bifall hemifrån, att vara hos Ottilia ända till deras afresa, som kanhända först inträffade i slutet af Maj. Tanken på en längre skilsmessa droppade väl malört i flickornas glädjebägare, dock hoppades de på framtiden – nästa höst kanhända – och njöto af det närvarande. Det var långt till Maj ännu, men icke desto mindre syntes tiden hafva vingar, ty dagarne försvunno under både nöjsamma och nyttiga sysselsättningar.

Väderleken hade en tid bortåt varit ruskig och obehaglig, regn och snöslag ena dagen, skarp blåst med yrväder den andra, och föret derefter. Men i medlet af Mars månad syntes himlen, på en gång klarnad, fattat det beslut, att skänka nordboarne en liten sträng eftervinter, med solskensdagar och klara månskensnätter. Onkel Ludvig reste då till Borgå för att se om sitt fartyg; hans brorson Otto skulle följa med. Gossen hade fört med sig en helsning från sin styfmoder till Ottilia, att denna med första skulle göra ett besök på Rönnebacka. Ottilia smålog och ansåg det vara ord utan mening, ty den goda frun kom aldrig oftare dit, än hon var bjuden, och det inträffade sällan nog.

Desto mera öfverraskade blefvo våra unga vänner, när dagen efter onkelns bortresa, tvänne slädar körde in på gården, ur den första steg fru Lurhjem med artigt biträde af sin körsven

kaptan Markoff, från den andra hoppade Hedda Smitt, och dess cavalier servant var – hennes bordsgranne från nyårsaftonen: den rödbrusiga handels-bokhållaren.

De inträffade vid middags-timmen, men anrättningen var icke bestämd för ett sådant sällskap. Sedan därför fru Palman litet fundersam skjutit sin hvita mössa från ett öra till det andra, snodde hon mellan visthuset och köket, der det hackades, bultades och stektes; mortelstöten och vispeln var i flitig rörelse. Under tiden tog Ottilia fram duktyg och annat tillbehör, och om en timme var allt i bästa ordning.

«Hennes nåd» visade sig ganska beställsam att biträda Ottilia med dukningen och derunder framtog hon vinglas från skänken, och ordnade dem på bordet; vin måste således äfven fram, lyckligtvis fanns något hemma, hvilket ej alltid är händelsen på landet. Frun skänkte uti så långt det räckte och gästerna syntes snart vara som hemmastadde.

Leonna gjorde en fråga efter Marie.

«Hon mår förträffligt» svarade systemen. «Nog hade hon gerna kommit med ut till landet, men då pappa icke hade tid, och Petter ej ville komma med oss, blef hon hemma, men det brydde jag mig icke om, utan så snart jag hörde att kusin Mollberg ärnade fara till Hertola, beslöt jag att resa med, nota bene, om han ville ha mig med sig i släden» – härvid kastade hon en skälmaktig blick på sin granne och fortfor sedan. – «Han var så artig att icke säga nej, och så bar det af. Nog var släden så rymlig att Marie kunnat vara med, men när man är fästmö, måste man vara så

försigtig, kan tänka!»

«Det skadar ju icke att alltid vara så,» anmärkte Ottilia.

«Det var bättre som bättre var,» sade herr Mollberg skrattande, «vi två sutto bekvämare. Mamsell Marie är utomdessa så «jäkeln» till snarsticken.»

«Är herrskapet inte «kusiner» numera?» frågade hennes nåd.

«Hon gjorde mig så sällan den äran,» svarade han, «och på senare tider aldrig; och vill hon sätta sig på sina höga hästar, så kan också jag taga min Matts ur skolan, ha, ha, ha, ha» —

I likstämmighet med detta prof, fortfor konversationen tills man druckit kaffe. Ottilia sökte sedan roa sina obudna och föga välkomna gäster med musik; men utom Leonna syntes endast Markoff vara intresserad deraf. Sedan hon upphört att spela, satte han sig till pianot, och sjöng några muntra ryska sånger, säkert ur någon opera, ty han beledsagade dem med liflig mimik.

En «aftonvard» framsattes, thé fördes omkring, sällskapet gjorde heder åt alltsammans, men ingen syntes tänka på hemresan.

Efter en rådplägnings mellan husets fruntimmer, ute i kökskammaren, gick fru Palman att höra sig före hos «hennes nåd.»

Med en förlägenhet, som låg i ämnets natur, frågade hon, om de fremmande herrarne ville äta qvällsvard innan de reste bort.

Fru Lurhjem såg på henne med stora ögon, sedan sade hon: «å kors bevars! herrarne följa ju med oss, och så oartiga är ni väl icke, att ni vill köra ut oss i mörka natten heller!»

«Jag ber om ursäkt,» var fru Palmans svar. «Hennes nåd och mamsell Smitt kunna visst dröja, så länge de behaga, men vi ha svårt att herbergera dessa herrar, då kapten sjelf är frånvarande; och ingen fara är det med mörkret,» tillade hon, «det är ju det grannaste månsken man vill se.»

Det var hvad man kallar «att slå hufvudet på spiken;» men hennes nåd låtsade ej höra anmärkningen, utan svarade: «Nå det passar ju bra då, när svågers kammare är ledig?»

«Den har ej varit eldad på tvänne dagar,» invände gumman litet förlägen.

«Hvad betyder det? Låt sätta på ett par brasor i tid, går det icke an det?» frågade hon Ottilia, som närmat sig fruarna, för att erfara resultatet af beskickningen.

«Hvarför icke, söta mor! om det icke låg så mycket papper och böcker framme. Onkel kunde väl ingalunda förmoda, att någon fremmande ville begagna rummet under hans frånvaro.»

«Nå ingalunda skulle våra gossar stjäla hans papper,» sade frun med illa doldt missnöje. «Men det må vara! De kunna ju äfven ligga här i salen. Låt sätta stolar emot soffan, eller bädda åt dem på golfvet, icke ä de så nogräknade.»

«Söta mor glömmor, att min kammare, som jag och Leonna gerna lemnat till söta mors och Heddas disposition, ej har någon annan utgång, än genom salen, emedan bokskåpet står för den dörr, som för till fru Palmans rum.»

«Det betyder ju ingenting,» menade frun skrattande, «desto tryggare sofva vi, när vi ha ett par raska ungersvenner till

hedersvakt utanför.»

Hennes nåds anordningar verkställdes. Inne hos fru Palman i köskammarn bäddades för Ottilia och Leonna. Dylika bestyr, så vanliga på landet – isynnerhet den tiden, när finska gästfriheten äfven bland ståndspersoner ännu var oberoende af lyxens öfverflödiga och konstlade behofver – uträttas med nöje för den välkomne gästen, men i motsatt fall gå de trögt nog.

Långt inpå natten hördes hennes nåd och Hedda prata och skratta tillsammans, desto mera senfärdiga voro de morgonen derpå. Närmare middagen reste de likväl af till våra vänners obeskrifliga glädje.

När Ludvig kom hem veckan derpå, omtaltes genast detta besök.

«Fruntimren kände förmodligen att Leonna var här, och kommo af nyfikenhet för att se hvad ni hade för er» sade han, «men jag har visst aldrig gifvit dessa herrar någon anledning att komma hit, utan skrifver det helt och hållet på damernas räkning. Kapten Markoff lemnar jag i sitt okända värde, emedan jag ej förstår hans språk; men herr Mollberg, fruktar jag, liknar allt för mycket sin namne i Fredmans epistlar, för att vara ett passande sällskap för unga fruntimmer.»

«I mitt tycke är han vedervärdig,» försäkrade Leonna.

«Min goda aldrabästa onkel!» bad Ottilia, «gör vid tillfälle Hedda Smitt några allvarliga föreställningar, huru litet passande det är för henne att fara så der allena, med en sådan person som denne Mollberg.»

«Det gör jag icke, Ottilia lilla!» svarade han leende. «Det enda jag vunne på den saken, vore att hon inbillade sig, det jag vore kär i henne, och derföre svartsjuk på Mollberg.»

«Gud bevare!» utbrast Leonna ifrigt. «Huru kan onkel hysa en så dålig tanke om henne, eller någon af vårt kön? Hvilken ung och oerfaren flicka skulle ej med tacksamhet taga emot en varning gifven af välmening, utan att lemna ett sådant bevis på dumhet och inbilskhet.»

«Var öfvertygad, goda Leonna,» svarade Ludvig, och såg med en vacker blick på den af ifver rodnande flickan, «att ingen kan hysa bättre tankar om edert kön i allmänhet, än jag, och i synnerhet när jag har framför mig ett par så hjertans goda, oskyldiga och förnuftiga flickor som j båda ären. Men sannerligen det fordras stor människokänedom för att inse att Hedda Smitt är lika tanklös, som lättsinnig och inbilsk. Fortfar hon så, gör hon sig ej allenast till ett åtlöje för andra, utan äfven olycklig.»

«Ack det är derföre hon bör varnas!»

«Vi få allt se, Ottilia lilla! Emedlertid är jag ganska nöjd, att du på en tid kommer ifrån detta umgänge, ehuru jag vis-à-vis dig icke är rädd för smitta.» Han måste le öfver ordleken.

«Men om mig stackars barn säger onkel ingenting; jag som måste vara i granskapet med smittan!» sade Leonna halft sorgsen, halft skämtande.

«Bönen, samt goda och dygdiga grundsatser, äro de bästa förvarings-medel mot hvarje själsepidemi», genmälte Ludvig

med vänligt allvar. «Lyd tillika mitt vänskapsfulla råd: gif dem aldrig något förtroende, vore det än aldrig så obetydligt; var för öfrigt försiktig, undvik ett oftare umgänge med dem, när det låter göra sig, utan att stöta dem eller deras fördomar. Detta råd gäller i allmänhet för människor af olika bildning och sinnelag; men i synnerhet när det gäller Leonna och mamsellerna Smitt.»

«Onkel måtte väl aldrig anse Marie vara lika dålig som hennes syster?» frågade Leonna.

«Hvarken är hon så tanklös eller lättsinnig, som Hedda,» svarade han, «hennes sätt att vara är stolt till och med frånstötande ibland, men i hennes uppenbara ogillande af systemns koketteri, ligger ingen delikatess, ingen syskonkärlek; ty då sökte hon genom godhet afråda henne från detta fel och, genom ömhet, afvända andras uppmärksamhet derifrån. Men i hennes egen sökta enkelhet i toaletten, hennes tillbakadragenhet, ligger äfven en slags behagsjuka, den att utmärka sig framför andra unga flickor. Och då Hedda, huru många fel hon äfven har, likväl kan ega hvad man kallar godt hjerta; en, ehuru flyktig, medkänsla för andras väl och ve, fruktar jag hos Maria en egoism, som förtager alla ömmare känslor. – Detta är likväl blott en förmodan, långt ifrån visshet, men i alla fall fägnar det mig att Leonna, i anseende till sin enskilda förmögenhet, aldrig bör komma i beroende af sin bror och svägerska.»

Afbrytande detta mindre behagliga samtalsämne, berättade han dem sina små reseäfventyr, och aftonen gick fort och nöjsamt som vanligt. Men Leonna behöll ett djupt intryck af hvad hon

hört.

Läsaren gör, som vi hoppas, en intressant bekantskap

En klar morgon i början af April, voro Rönnsbackas innevånare samlade omkring frukostbordet; det var en af dessa vackra dagar, denna månad ofta skänker oss nordboer, när den af poeter och skalder så högt beprisade, «blomsterprydda Maj» merendels visar oss ett mulet anlete.

Den föregående skarpa kölden hade vikit för en något blidare väderlek. Solens strålar pröfvade sina på nytt födda krafter, för att smälta upp de stora drifvor och ismassor, som betäckte kärr och lågländta ställen: de högre visade redan stora fläckar, fria från snö. Men som isarne ännu voro starka på insjöar och träsk, ehuru stråkar syntes här och der i saltsjön, begagnades ännu slädar, fastän allmänna landsvägen var miserabel; der halkade medarne öfver snö, här skrapades mot klapperstenarna; på andra ställen nedsjönk åkdonet i de djupa fåror, som vattnet skurit ut. Landsvägs-förordningar funnos visst, men efterlefdes föga, och kunde kanske som knappast i allo efterlefas.

Hvad solen tinade upp om dagen, betäckte nattens köld med en isskorpa, som gjorde morgonstunden till den bästa tid för en promenad.

Ludvig, som lik alla sjöfarande intresserade sig för väder och vind, astronomiska observationer och dylikt, vandrade ofta till ett högt berg beläget ungefär två verst från hans boning, för att

derifrån iakttaga de af honom kända tecken för islossningen.

I dag hade han begärt frukosten tidigare än vanligt, och frågade under den flickorna, om de ville göra honom sällskap. De voro genast färdiga.

Fru Palman varnade dem för den skarpa morgonluften på berget, och trugade på dem en flaska med liljekonvalje-vin, såsom medel deremot. Ludvig ville ej motsäga den välmenande gumman, och stoppade flaskan jemte ett litet glas i rockfickan.

De togo genaste vägen, först öfver den lilla trädgården, sedan öfver tegarne på en högländt trädesåker, der solen redan begynt verka och till det mesta bortsmält snön; men marken var hård genom nattköllden, och der ännu snömassor lågo i diken och fördjupningar, var skaran så pass stark, att flickornas lätta fjät knappt lemnade spår, då onkeln till deras innerliga nöje några gånger plumsade in. Sedan gick deras väg öfver ett vidsträckt svedjeland, der de svarta trädstubbarna, mot den med rimfrost betäckta marken, gaf en egen anblick, snarlik vårdstenar på en kyrkogård. Våra vandrare voro ej nu i den sinnesstämning, att de fästade tanken derpå, ty snart stodo de muntert skämtande vid foten af det omtalta berget; det var ej så alldeles lätt att komma uppföre dess sluttande, med isglasyr betäckta sidor. Ludvig, hvars jernskodda stöflor gånge säkert fotfäste, måste ofta hjälpa de skrattande flickorna.

«Det är första gången jag gör en sådan här utvandring, vid denna årstid, men hvad den är nöjsam,» anmärkte Leonna.

«Den är upplifvande för själ och kropp,» svarade onkeln. «Gör

Leonna icke promenader om sommarmornarne?»

«Ibland, men jag är alltid ensam.» —

«Man är aldrig ensam i Guds fria natur, så framt man förstår att uppskatta den! I sommar bör Leonna vandra ut med sin far, när han besöker arbetsfolket.»

«Ack det kommer väl aldrig i fråga. Han skulle bara skratta åt ett dylikt förslag, och mamma — hon skulle anse mig för litet vriden» —

Nu voro de vid målet, och hade en vidsträckt utsigt så väl åt sjösidan, som nejden deromkring, med dess små uppbrukade fält, skogsdungar och spridda landtliga boningshus. Åt motsatt håll från Rönnebacka, såg man en del af landsvägen, som sedan krökte sig och undanskymdes af en småskog. Den del man såg af vägen, utgjordes af en stupande backe; vid dess ena sida, var en djup afsats; der hade efter hvad landtfolket visste omtala, flere olyckor händt; der hade väl varit en ledstång, men denna var nedstörtad antingen af ålder eller jordras.

Sommartiden var Ottilia ofta på detta berg. Intagen af utsigten, och för att vinna öfning, hade hon aftecknat dess olika partier; i synnerhet under den förra sommaren. Landsvägen erbjöd henne då många lefvande taflor: troppar af fotfolk, ridande kosacker, ja ofta hela regementen med fanor, kanoner och trossvagnar, äfvensom transporter af sjuka och fångar. De stadnade merendels vid foten af backen för att hvila sig, och Ottilia kunde desto bättre betrakta dem från sin höga ståndpunkt.

Mången af våra läsare skall, liksom Leonna, undra huru

den unga, eljest något försagda, flickan vågade dröja i denna enslighet, ty aldrig mer än en enda gång lät fru Palman öfvertala sig till en dylik promenad. När hon då hunnit höjden, och sett sig omkring, begrep hon ej hvad fröken Ottilia kunde finna för nöje i att se en stor sjö, en skog och några simpla boningshus, hvars innevånare äfven icke ingåfvo något intresse, menade hon. Ottilia gick sedermera allena dit, och fann sig så road af sitt arbete, der sällskap endast varit störande.

Men första gången hon der öfverraskades af en af de taflor vi nyss antydt, darrade hon visst af fruktan att upptäckas, och bäfvade vid åsynen af menniskor, som då ännu, besynnerligt nog, ansågos för våra fiender; men hon blef likväl deruppe; ty eftertanken sade henne det vara vådligare att begifva sig på återvägen, när många individer af troppen ströfvade omkring till de närbelägna gårdarne; och mötet med dem skulle skrämma henne vida mera. Hon hukade sig således ned bland de stora stenarna här uppe, säker att vara dold af träden nedanföre.

Sedan hon en tid afhållit sig från detta favorit-ställe, beslöt hon likväl att fatta mod, och tillika vara försiktig. Hon anlade en dräkt, hvars färg bortblandade henne med de omgifvande föremålen, och snart vågade hon med *konstens* egna mod i sin själ fatta partier, dem hon sedan med *konstens* hand öfverflyttade på pappret – den fria naturen som bakgrund.

Hon visade Leonna den sten, som tjenade henne till bord och en lägre som hon sjelf beklädt med torf; der hon äfven ofta var sysselsatt med annat handarbete.

Ludvig som, under det flickorna pratade, genom kikaren betraktat sjöns bländande yta, kom nu för att säga det vara tid att begifva sig hem. Men ännu en gång såg Ottilia sig omkring; hvem vet, tänkte hon, om jag, som nu får se mig omkring i andra bättre begåfvade länder, icke någon gång rätt hjertligt skall sakna denna enkla omgifning. Då föll hennes blick äfven på landsvägen, men ingen syntes der. Hon vände sig för att gå, då blef hon varse att Orest, Ludvigs hund, liksom lyssnande såg åt samma sida; snart började han skälla, och allas ögon riktades nu mot vägen.

Högst uppå den höga backen syntes en simpel släde med kur af bastmattor. I flygande fart gick det utföre; lyckligtvis tog släden den riktning, att bråddjupet undveks, men den bar omkull; tre personer, som der haft sin plats, lågo snart utåt vägen; hästen, som fått fria tyglar, stannade ej förr, än vid slutet af backen.

Allt detta var gjordt inom ett ögonblick.

Personerna utgjordes af skjutsgossen och en soldat; den tredje, som befunnit sig inbäddad i släden, sannolikt en officer, låg nu der utan att röra sig, oaktadt soldatens bemödande att resa honom. Skjutsgossen gjorde några fåfänga bemödanden att resa sig; och våra vänner, som deltagande sågo detta uppträde, fruktade att något ben blifvit skadadt.

«Låt oss intet stå här och lemna dessa arma människor utan hjälp,» sade Ludvig. «Jag skall söka närmaste vägen till stället. Skynda ni emedlertid hem och skicka Jakob hit med häst och släde. Bed fru Palman hafva en säng i beredskap, ty jag förmodar att den afdånade är en sjuk, efter han tyckes varit inbäddad.»

Ludvig begaf sig utför berget, i den riktning landsvägen låg, åtföljd af Orest, och likasom det kloka djuret insett hvarthän hans herre ville gå, sprang han förut och banade sig väg genom småskogen, och gaf genom omisskänneliga tecken sin glädje tillkänna, när hans husbonde, litande på hans instinkt, följde hans anvisning.

Emedlertid tillryggalade flickorna, jagade både af onkelns uppmaning och eget medlidande, återvägen med otrolig skyndsamhet. «Vänta Leonna, låt oss hvila här några ögonblick!» ropade Ottilia och fattade tag i sin väninna. «Komma vi så här inrusande på gården, tror fru Palman att det händt onkel någon olycka, och då blir hon utom sig; ty har icke jag bättre färg än du, så se vi ut som dödsbud.»

«Ack, kanhända han också är död; han rörde sig ju intet.»

«Vi skola hoppas det bästa,» svarade Ottilia med en lätt rysning.

Åt Jakob, som högg ved på gården meddelades genast kaptens befallning; sedan sökte de upp fru Palman. Gumman runkade väl något på hufvudet, öfver allt detta väsende «för en rysses skull,» men hennes goda hjerta drog icke allenast försorg om att en säng fördes in i salen, utan Jakob måste äfven taga med sig både ättika och slagvatten. Han fick utomdessa sträng förmaning att icke «söla,» på det att den «stackaren» ej länge skulle undvara den hjälp, hon kunde åstadkomma genom omslag och baddningar m. m. —

Det första föremål Ludvig träffade, der han trängde sig fram

genom busksnåret invid vägen, var hästen och det illa medfarna åkdonet. Soldaten som gått villrådlig fram och åter, uppgaf ett glädjerop vid hans åsyn. På bruten finska bad han om bistånd för sin herre, som han ej vågat lemna ensam der på vägen. Han svor öfver skjutsgossen, som var orsaken till hela olyckan, och nu så vrickat sin fot, att han ej var till ringaste nytta.

Ludvig begaf sig genast till hans herre, som ännu låg orörlig, med dödsblekt ansigte; men pulsarnes matta slag sade dock, att lifvet ej flyktat. Ludvig erinrade sig lyckligtvis vinet, som fru Palman trugat på honom; denna välmening, öfver hvilken de nyss skämtat deruppe på berget, var ett medel att återkalla de flydda lifsandarna; ty snart syntes en svag rodnad på den bleka kinden, ehuru ögonen ännu voro tillslutna. Under deras samfalta bemödande att gifva honom en sittande ställning, mot de uppstapplade dynorna, såg Ludvig med bedröfvelse, att venstra armen var afbruten; en på vägen liggande krycka tillkännagaf att han utomdessa led af fordna blessyrer; på tillfrågan sade soldaten, att hans major kom från lazarettet i Åbo, och var nu stadd på resa till Petersburg.

Undertiden hade Jakob hunnit dit; med förenade krafter lyftes majoren i släden; Ludvig satte sig bredvid för att stödja honom. Gossen sattes på framsätet bredvid drängen, kibitkan fördes efter i släptåg af soldaten.

De hemma varande på Rönbacka stodo alla på gården i orolig väntan, när det sorgliga tåget anlände. Så snart majoren blifvit införd och bragt i säng, öppnades ådern af Ludvig, som

lyckligtvis egde någon kirurgisk skicklighet. När blodet begynte rinna, öppnade patienten ögonen, men tillslöt dem åter i det han framstammade namnet «Vasilij.»

Karlen var som hufvudyr af glädje, och öfverhopade Ludvig med välsignelser, både på finska och ryska språket.

«Här fordras verksammare hjälp än jag kan åstadkomma,» sade Ludvig bekymrad. «Känner du någon af de officerare, som nu finnas i Lovisa; bedrar jag mig icke, så är nummern densamma.»

«Hvad jag det gör! det är ju vårt eget regemente. Majoren skulle just fara dit för att taga afsked af sin bästa vän!» försäkrade karlen.

«Far då genast dit, och hemta hit din majors vän och en skicklig fältskär. Här har du pengar till skjuts, min häst och karl föra dig till gästgifvaregården.»

«Tack, tack goda herre, men behåll edra penningar,» och karlen tog fram en nyckel, öppnade en reskoffert, och framtog penningar ur ett litet schatull, läste väl igen alltsamman, men lemnade koffertnyckeln åt Ottilia, som tillika med Leonna stod på något afstånd från den sjuke, som åter fallit i dvala; brydd ville Ottilia afsäga sig denna förtroendepost, och visade honom till onkeln. «Nej mamsell, förvara den ni, tills gamla «Waska» kommer tillbaka; ni är god; ni har gråtit öfver hans herres olycka!» Med dessa ord lade han nyckeln i hennes hand, den han sedan, utan alla omständigheter, liksom förseglade genom en smällande kyss, och skyndade ut.

Leonna kunde ej låta bli att skratta, när Ottilia högt rodnande, torkade den kyssta handen med sitt förkläde.

«I karlens beteende låg sympati,» skämtade Leonna, «ty hvarföre gaf han den ej åt mig? men han såg nog, att mina tårar gällde olyckan i allmänhet, men dina personen.» —

«Hur kan du skämta nu?» sade Ottilia mildt förebrående. «Dessa anletsdrag, ehuru aftärde genom sjukdom och plågor, tillhöra visst ingen vanlig menniska. Tänk dig honom som en främling, aflägsen från allt kärt han eger på jorden. Kanhända lefver hans mor, hvars enda stöd och förhoppning här hos oss utandas sin sista suck. Kanhända ännu ömmare band» — Hon kunde ej uttala meningen.

«Förlåt goda Ottilia, du är alltid bättre än jag; derpå tänkte jag icke.»

Genom Ludvigs driftiga försorg hade skjutsgossens ledvridna fot kommit i skick, sedan Vasilij afrest. Med bekymmersam oro i sin blick, stod nu den menniskoälskande mannen vid den sjukes läger; flere symptomter sade honom, det feber var i antågande.

På en gång nämnde han åter namnet Vasilij, och uttalade en hel mening på ryska språket i det att han med temmeligen sansad blick såg sig omkring, utan att likväl blifva varse flickorna, som höllo sig åt andra sidan af rummet.

Ludvig tilltalte honom först på finska, sedan på tyska språket, men han syntes förstå intetdera, men till fransyskan lyssnade han liksom till kända toner. Ludvig fortfor, och sade «Vasilij vara borta för att hemta läkaren.» Han svarade ej, men räckte Ludvig

handen; tecknade, att han var törstig, men ville ej dricka annat än vatten, ehuru fru Palman hade flere slags soppor i beredskap; han tillslöt åter ögonen, och lemnades i ro.

Ludvig vinkade flickorna in i nästa rum. «Påminner du dig hjälten vid eldsvådan i Borgå?» frågade han sin brorsdotter.

«Ack ja, det gör jag visst,» och Ottilia såg på honom med spänd väntan.

«Bedrar jag mig ej, så är detta samma man, ehuru förändrad han också är genom sjukdom och de plågor han nu lider; därför motser jag läkarens ankomst med ännu större otålighet än förut. Vi kunna tyvärr ej vänta honom förrän sent i afton, och väntans timmar skrida alltid fram med blytyngder, då glädjens deremot ha vingar.»

«Att ge tiden bättre fart, måste onkel berätta något om «hjälten.» Jag ser på Ottilia, att hon önskar detsamma; nog måste han vara en intressant person, eller huru Ottilia?» och Leonna såg leende på sin väninna, som rodnade lätt.

De satte sig så att de genom den halföppna dörren kunde iakttaga den sjuke, och Ludvig begynte:

«Förliden våras var jag färdig att segla ut, då vinden kastade om; som det var bättre förtöja i hamnen, än att kryssa utanföre, var jag ännu hela veckan i land, der tiden blef mig lång nog, utan verksamhet. En dag gick jag för att helsa på en åldrig enkefru, hvars son föregående året gjorde resa med mig, men nu har gifvit sig till handeln; – en odugling i det hela. – Modren hade en liten gård vid ändan af staden, och lefde knappt nog med hyran för

tvänne rum; för egen räkning hade hon ett litet och ett större rum, jemte ett kök; men inqvartering innehade nu det större, och deras betjening låg samt kokade i köket.

Mitt besök gjorde gumman en stor glädje. Hon är en af de få människor, som icke klaga, utan anse lifvets bekymmer, som en del af det «dagliga bröd,» hvarom vi bedja; hvarje liten glädje ansåg hon som en nådegåfva af Gud.

När jag frågade, huru hon som ensamt fruntimmer, kunde slå sig ut med dessa människor, för hvilka hon ej kunde göra sig begriplig, svarade hon: «Ibland har jag visst haft svåra varelser att göra med, som pockat sig till långt mer, än hvad man var skyldig att gifva dem; men så finnes det bland dem äfven goda och deltagande människor. Gifve Gud, att jag alltid finge behålla den kaptenen, som nu bor här. Det är en hederlig människa! Icke nog dermed, att han håller sträng ordning med folket; han låter ingen dag gå förbi, utan att visa prof på sitt goda hjerta. Alltid förser han mig med ett godt mjukt bröd, ty han inser nog, att den gamla behöfver sådant. Ofta är han ute och jagar; hemkommen, delar han alltid med sig af jagten. Behöfver jag uträtta något, är hans folk till tjenst. Han är riktigt ond, om han ser mig bära några vedklabbar på armen. Ingen som kan vara mera öm och god!»

Jag kände huru mycket hon försummades af sin egen —

«Hur förstår ni hvarandra,» frågade jag, «talar han svenska eller finska?»

«Intetdera. Vi tala hvar sitt språk, men förstå hvarandra bra nog ändå; och när tecken icke vilja förslå, hvisslar han efter en

soldat, som talar finska.» —

Från förstugan hördes i detsamma en lång gäll hvissling genomskära luften.

Det var kaptenen, som kallar ihop sina sångare: underrättade mig frun. «Halfva staden samlas här omkring om aftnarna för att höra på dem,» tillade hon.

Om en liten stund begynte äfven sången. Frun öppnade sin kammardörr, på det jag skulle både höra och se. Sångpersonalen utgjordes af åtta soldater i grå kapprockar. En ung man, med rak hållning och herrskareblick i vackra välbildade anletsdrag, trakterade konstmässigt en tambour de basque. Som han endast var klädd i en enkel men snygg nattrock, omknuten af ett officerssskärp, gissade jag genast att det var kaptenen, ehuru jag ej rätt kunde förena hans stolta utseende med hvad gumman omtalat.

En annan i uniformssyrtut, skötte ett par messingstallrickar, som i mitt tycke skadade den verkligen vackra harmoniska sången.

En soldat kom och rapporterade något för kaptenen, i blinken skingrades hvar åt sitt håll. Vi undrade ännu, hvad detta kunde betyda, när kaptenen inträdde i fruns rum, omklädd i en uniform af groft kläde. Genom den finska tolken bad han sin värdinna ej bli skrämd, fastän elden var lös, och tillsade henne att ej gå hemifrån. Innan hon hann fråga hvar det brann, var han borta; vi sågo honom ila förbi fönstret åtföljd af soldater.

Äfven jag skyndade bort, men lofvade återkomma med

underrättelse från elden.

Elden var i en motsatt del af staden. Jag rättade min gång efter röken, men det blåste starkt och vädret spridde den åt flera håll, och de krokiga gatorna förvillade mig; sluteligen såg jag folk samladt på den så kallade qvarnbacken, dit begaf jag mig också.

I ett plantage på andra sidan om denna backe låg en gammal reslig lada, fordom begagnad till torkning af tobaksblad; stänger korsade sig der i alla riktningar. Ett hörn upptogs af halm, ett annat af gammalt körredskap, nära dörren var en hyfvelbänk, bräder och hyfvelspån; en karl, som arbetat der, hade vid eldens utbrott legat i djup sömn utanför dörren. Huru elden kommit lös, visste ännu ingen.

Vägg i vägg med ladan var en stuga, der fattigt arbetsfolk bodde, men de hade alla varit borta på arbete, utom en sjuk gammal man, som tillika var lam. Efter hvad folket omkring mig sade, hade elden först fattat i mellanväggen. Kojan var också nästan nedbrunnen, när jag kom dit. Gubben hade blifvit räddad, och det ringa husgerådet hade ock blifvit bergadt af en rysk officer och dess folk.

«Ja Gud välsigne honom!» sade en qvinna, som stod nära mig med ett barn på armen. «Se huru han fäktar der i elden.» Mina blickar följde hennes anvisning.

Ett dussin våghalsar refvo ned det återstående af ladan, anförde af min ryska kapten. Brandsprutan var nyss anländ och i full verksamhet. Der stod nu min hjelte lik en af forntidens heroer, ömsom omgifven af elden från de brinnande stängerna,

och den då och då uppblossande halmen, än i fara att dränkas af de framslungade vattenmassorna, eller qväfvas af röken. — Oaktadt allt detta var det han, som styrde alla företag genom eget exempel. Hans kommandostämman öfverröstade lågornas hväsande, brändernas sammanstörtande. —

När faran var förbi, lemnade han den rökande ruinen. Ansigte och händer voro svärtade af sot, kläderna förbrända på flera ställen; sådan begaf han sig till det ställe af plantagen, dit hans folk burit den lama gubben, jemte de bergade sakerna. Här omringades han af några qvinnor och barn, som ville kyssa hans händer, men han gjorde en afvärjande rörelse, och aflägsnade sig hastigt, sedan han gifvit den ena af hustrurna en vink att följa sig.

När jag, enligt mitt löfte, återvände till den gamla frun, mötte jag samma hustru, bärande tvenne stora limpor, åtföljd af en soldat med en dylik börda.

Kaptenen, som redan ömsat kläder, stod inne hos min värdinna, som sökte öfvertala honom att låta smörja sina med brännblåsor öfvertäckta händer med jäst. Han skrattade. Men då jag äfven fann detta nödigt, och på fransyska språket, som jag trodde han förstod, prisade medlet som välgörande, gjorde han en nekande, ehuru höflig åtbörd, och gick ifrån oss. —

«Hvarföre trodde onkel att han förstod fransyska?» frågade Leonna.

«Jag hade skäl dertill, ty när jag kom tillbaka, följde en vacker pudelhund med skällande hustrun, som gick bort. Han tillropades då af kaptenen med orden: «Garçon! ici mon Garçon!» Då som

nu sväfvade ett visst uttryck öfver hans ansigte, som sade att han förstod, ehuru han antingen ej ville eller kunde svara mig.

När jag sedan gick bort, stod han på gården och kastade boll med en liten flicka.

«Ja sådan är han,» utbrast hans värdinna, som följde mig ut. «Han är otroligt barnkär, och flickan får alla aftnar kasta boll en stund med honom. Och der står han äfven nu med sina uppbrända händer.»

När jag om hösten kom tillbaka, var han borta; redan vid pingsttiden hade hans afdelning ombytt station. Från Sibbo, der de rastat några dagar, hade kaptenen sändt gumman några skjutna änder, sedan dess hade hon ej hört något af honom.

Innan Ludvig slutat sin berättelse hade den ena starka febersymptomen infunnit sig efter den andra, med allt kortare mellanskof. Ludvigs oro steg med hvarje minut. Han tog hatt och käpp, begaf sig utåt vägen, liksom detta kunnat påskynda den väntade hjälpen.

Det led allt mera till aftonen; det var en afgjord sak, att det skulle vakas öfver den sjuke, men hvem af våra tre fruntimmer skulle göra det, ty pigorna voro ingalunda att lita på. «En af oss vakar turvis med Maja Lisa,» föreslog Leonna. «Fru Palman är gammal och behöfver hvila.» Deruti instämde äfven Ottilia.

«Fröknarna mena visst väl, men de äro för unga och oerfarna dertill, och tror ni väl att jag finge sofva, om jag äfven lade mig? Hur underligt det går till här i verlden,» yttrade gumman. «Hade tusende tungor sagt mig i går aftes, när vi talade om hur ryssen

under förra ofreden, var svår och faslig att tänka på, att jag nu med nästan moderligt bekymmer tänker på en ryss!³ Det är som om jag känt honom i många år.» —

Flickorna hade ofta skrattat åt hennes lilla antipati mot «ryssen,» och Leonna svarade därför leende: «Orsaken är väl den, att vi hört så mycket godt om denna rysse; men just därför får icke fru Palman vaka allena, Ottilia och jag måste dela förtjensten, lika som vådan; ty besinna bara att läkaren och majorens vän, väl äfven äro ryssar — men i alla fall ha vi i onkel en tapper riddare.» Det blef afgjordt, att första vakten skulle tillfalla Ottilia.

Ludvig var ännu frånvarande; frun bestyrde om qvällsvarden. Vid ett fönster åt gårdssidan, upplyst af månen, som uppnått trefjederdelar af sin rundning, sutto flickorna; derifrån kunde de iakttaga hvarje rörelse af den sjuke, utan att han kunde se dem. Längre hade han nu legat orörlig och tyst, men på en gång spratt han häftigt till och uttalade långa meningar.

Flickorna sågo oroliga på hvarandra, ovissa hvad de borde företaga; sluteligen gick ändå Ottilia fram till sängen, med sin milda musikaliska stämma frågade hon på fransyska, om han åstundade något.

Under ett fåfängt bemödande att resa sig, for han med handen öfver den breda pannan, liksom han velat skingra de bilder

³ Här måste läsaren minnas, att detta tilldrog sig år 1810, då de gamla *svenska* sympathierna, hvilka numera äro gångna till stoft, ännu stundom då och då ville spöka.Förf: s anm.

som febern framgycklade, sedan hvilade hans blick på hennes ansigte. Ottilia allt mera förlägen, bjöd honom ett glas limonad, men han såg blott på henne, som stod der liksom förklarad af månskenet, ty något annat ljus hade de icke. Då han icke tog emot den tillbudna drycken, ville hon aflägsna sig, men hindrades genom en rörelse, en förändring i hans ansigte; ty förvåning, öfverraskning och glädje uttalade sig efter hvarandra i de vackra anletsdragen, och på den renaste fransyska utropade han: «Anna! min goda, ljufva Anna, är det verkligen du!»

Ottilia, som äfven hette Anna efter sin farmor, blef helt häpen, men insåg snart att majoren sannolikt i yrseln tog henne för en annan; någon förmodligen honom kär person. – Kanske, tänkte hon, är det nu bäst att ej taga honom ur denna villa, och sade därför: «gör då Anna till viljes, och läska sig med denna helsosamma dryck; den skall göra majoren godt.»

«Ja du är Anna, min egen älskade Anna,» sade han åter fördjupad i hennes åskådande. «Men huru har du kommit hit, eller är jag» – han fortsatte ej meningen – fantasin tog ett annat språng. – «Men hvarföre kallar du mig ni och *major*? Är jag icke mera din Konstantin? Eller har han – han befallt dig förneka din första, bästa vän? Du skall och bör icke lyda honom!» ropade han med en febersjuks hela häftighet.

Utomordentligt bestört, beslöt Ottilia dock att så mycket möjligt var ingå i hans idéer, hon sade, att hon vore hitkommen för att vårda honom som sjuk. Kallade honom du och Konstantin, allt under böner, att han skulle vara stilla, icke bemöda sig att

tala, och dricka det hon bjöd honom. Det lyckades äfven.

Ur stånd att sjelf resa sig, måste flickan med sin venstra arm understöda hans hufvud, medan han tömde glaset, sedan sjönk det åter ned, innan hon hann draga undan armen. Han tog hennes högra hand, lade den sedan på sin heta panna, och hans ögon uttryckte så mycken tacksamhet, men de slötos snart af matthet, och han återföll i sin förra dvala.

Ottilia drog varsamt undan sin arm och lade ned hans arm. Sedan smög hon sig åter till sin plats vid fönstret, der Leonna, ett förundradt vittne till denna scen, ville öfverhopa henne med frågor, men Ottilia lade fingret på sina läppar, visande på patienten, sedan på rummet innanföre; och varsamt smögo de sig dit.

Man hade tagit bort bokskåpet, som stängde dörren till fru Palmans rum, och de gingo dit, emedan de der hörde onkelns röst. Han hade fåfängt spejat efter de väntade.

Ottilia berättade under en rodnad, den hon likväl sökte dölja, huru majoren i yrseln talat en så god fransyska; ansett henne för en bekant person, vid namn Anna; sagt sig sjelf heta Konstantin; och efterkommit hennes begäran och druckit ett helt glas limonad försatt med kylande pulver; men att hon kallat honom «du» och «*Konstantin*,» derom nämnde hon icke ett ord. Hvarföre? det visste hon ej sjelf, vi lemna det till läsarens gissningsförmåga eller åt dem, som med en flytande gåspenna anatomisera kvinnohjertat.

Snart blef den sjuke åter orolig. Då fick Ottilia det lyckliga

infallet, att försöka musikens verkan på hans sinnen; det lyckades så, att han ej allenast blef stilla och lugnare; till och med ett svagt leende spred sig öfver anletsdragen.

Leonna hade efterkommit allas önskan och gått till hvila i fru Palmans rum, ty klockan hade redan slagit elfva. Ludvig gick tyst och orolig fram och åter, och rökte sin pipa, under det Ottilia fortfor att locka milda toner från pianot, när ljudet af en kurirklocka nådde deras öron; snart stannade de efterlängtade vid trappan.

Den officer, som åtföljde läkaren var vår nya bekanta, «løjtnant Karlowitsch.»

I stället för en längre skildring, så väl af det förflutna som det närvarande, lemnas ett bref i läsarens händer, som under denna natt skrefs af Feodor Karlowitsch till en af dess fordna kamrater i Dorpatska kadetskolan, nu mera guvernements-sekreteraren i X...

Gode Alexander!

Rönnsbacka April 1810.

Jag längtade att se, huru du genom dina glasögon vill på din karta taga reda på, i hvilken del af Finland jag nu befinner mig; men gör dig ingen fåfång möda – detta lilla ställe är icke upptaget i något geografiskt verk, ehuru det sannerligen skulle förtjena det, ty ehuru det blott liknar en bättre bebyggd bondgård, bebos det likväl af englar! —

Ja, ja, skratta du, jag står vid mina ord, och återtar dem aldrig. Jag menar härmed icke, som du kanhända tror, bekjortlade

englar, ehuru några sådana äfven lära finnas här; jag menar människor, välgörande människor, hvars dygder upphöja dem till rang och värdighet öfver andra *stoftets* barn.

«Det der är godt och väl, men deraf blir jag icke mycket klok,» säger du, och frågar huru jag förfaller i sådana deklamationer. Nå väl jag vill försöka ordna de verkligen sammanfösta händelser, som passerat den senare hälften af innevarande dag, och ehuru i närvaro af – ja det får du veta sedan – berätta dig allt så skämtsamt och vidlöftigt som möjligt är, för att – hålla mig... vaken. —

För att taga igen min skada efter tvänne nätters vakor, den ena på assemblén, den andra på vakthållning, beredde jag mig på en försvarlig «siesta;» ur bästa sömnen väcktes jag upp af min Gregor. – Nu är jag eljest, som du vet, temmeligen öfverseende mot dessa arma satar, som i godt och ogjordt väder alltid nödsakas stå på tå för andras nycker, men detta tilltag var dock för starkt!!

Färdig att med barska ord, kanske också med åthäfvor, sätta mitt husbondvälde i behörig respekt, såg jag – fastän ännu yrvaken, en dylik figur stående vid dörren, som jag genast igenkände. Det var Ivanoffs gamla trogna Vasilij!

Du vet huru som *allt* hvad som rörer denna stolta, ädelsinnade man, intresserar mig, oaktadt alla hans små besynnerligheter. – Kanhända är det just de, som fästa mig vid honom. Lika godt, jag säger nu som förut: i hans lif finnas hieroglyfer, som endast en längre bekantskap kan dechiffra, du vet äfven huru vår blef

afbruten.

När jag såg Vasilij, trodde jag att hans herre äfven var nära, men karlens bedröfvade uppsyn motsade denna min förmodan. Af den berättelse han då och sedan under den resa, jag hufvudstupa måste företaga, afgaf, vill jag gifva dig ett kort sammandrag.

Som du väl måste erinra dig från det bref, jag skref i början af Oktober, sjuknade Ivanoff i följd af fordna blessyrer under det vi bivuakerade vid Porkala och strapatserna der. Det blef fråga om amputation, då han fördes till Åbo lazarett, men det gick icke så långt; ty efter ett halft år, blef han der så vida återställd, att han kunde gå med kryckor. Oförmögen att tjena längre fick han afsked som major, med pension och en ny orden; den första erhöll han tillika med blessyrerna vid Åbo; men han är också invalid vid 30 år!! —

Han ärnade sig nu till hemmet för att sköta sin helsa, men ville dock hvila ut några dagar i Lovisa, för att taga afsked af mig och kamraterna.

I Borgå hade han haft nattläger hos en gammal fru, hans fordna värdinna; hon, som blifvit högst bedröfvad att se honom så medtagen af sjukdomen, ville ändteligen hafva honom att dröja der en tid, för att återhemta sina krafter innan han reste vidare. Men han lät ej öfvertala sig. En tattarqvinna hade då varit den första de mötte, detta bebådade enligt Vasilijs oförgripliga tanke intet godt.

Jag går förbi mannens vidlöftiga beskrifning, huru de sedan

stjelppte i en backe. Nog af, majoren låg som död, skjutsbonden med foten ur led, och Vasilij i tusende ångest. Då kom «liksom ned från himlen en svensk herreman, som talade finska» – något, i parentes sagdt, bra sällsynt i denna trakt af Finland. – Han hade besörjt om häst och släde, som förde majoren till hans boning. Sedan affärdade han Vasilij till staden, för att hemta läkare, jemte någon bekant till majoren. Innan Vasilij's afresa hade denne väl vaknat ur sin svimning, men ena armen var afbruten.

Att jag och vår skicklige men buttre regementsfältskär ej sölade, kan du nog förstå; båda älskade och aktade vi den tappra Ivanoff; vi åkte i fullt sträck. Det är med ett eget behagligt intryck, man i en nordisk mån- och stjernklar vinternatt, ilar förbi skogbekransade berg och djupa dalar. Resan förkortades äfven genom Vasilij's berättelse; han upphöjde de menniskor, som antagit sig hans älskade major, ända till skyarna; i synnerhet ordade han om en flicka, som med stora tårar i sina «himmelska blå ögon» betraktat hans husbonde. Sannerligen var icke den gamla karlen helt poetisk. —

När – nu måste jag afbryta. – Ivanoff är vaken, det är vid hans sjuksäng jag skrifver detta —

Han ligger åter i sin feberaktiga slummer. Det lider mot morgonen, snart kommer väl husfolket i rörelse, till dess vill jag fortfara i min berättelse.

Uti den menniskan, som redan på gården kom oss till möte, igenkände jag en af de herrar «från landet,» som kommit till staden för att bevista *danssoirén* hos mitt värdsfolk i julas.

Påminner du dig min karikaturmålning öfver dem? Denne man är dock långt öfver att bli föremål för sådant skämt, hvarken han eller hans sällskap voro påpekade i denna farce. Äfven han syntes erinra sig min person, och sade mig ett hjertligt «välkommen.»

Vi infördes i ett stort rum; vid skenet af ett afsides stående ljus, såg jag en skymt af en smärt qvinlig varelse, som vid vår ankomst drog sig undan; hon blef ej mera synlig.

Ivanoff låg stilla, utan att blifva oss varse, när jag på min ännu dåliga svenska, uttryckte min tillfredsställelse att finna honom så lugn; svarade värden på flytande tyska: «Så var det icke för en half timme sedan; han yrade då ganska mycket, och vi voro i största oro. Det föll då min brorsdotter in, att se hvad verkan musiken kunde utöfva; han blef derigenom allt lugnare. Hon fortfor ännu med detta oskyldiga stillande medel, när vi hörde er komma.»

Läkaren hade undertiden undersökt armen.

«Det blir en svår stund, ty armen har svullnat mycket,» sade han betänkligt; «vore majoren vid sinnesredighet, känner jag honom nog, för att veta, att de största plågor ej kunde aflocka honom ett qvidande. Men nu visar sig tecken till en ny feberparoxysm.»

Det oundvikliga måste dock ske; skyndsamt förbereddes allt. Jag, som kände huru ytterst känslig Ivanoff var för tonkonsten, föreslog att göra ett försök, huruvida en krigisk musik kunde leda hans tankegång i en riktning, hvarunder han lättare skulle uthärda plågorna.

Jag klädde dessa tankar i ord; fältskärn grinade litet försmädligt, och sade: «Det står att försöka; likväl anser jag det bättre att löjtnanten lånar oss sin armstyrka, den behöfs bättre.»

Litet harmsen, meddelade jag min tanke och hans svar åt vår värd.

«Skulle ni genom harmonin kunna stilla hans häftighet, fordras det ju mindre armstyrka,» svarade han. «Jag, Vasilij och två unga raska drängar äro till hands.» – Han förde mig till instrumentet.

Der stod jag nu och besinnade, huru otroligt lätt det är att göra projekter, men huru mycket det fordras att utföra dem. —

Älskare af denna slags musik, har jag i senare tider haft ringa eller intet tillfälle till öfning – ty ett fortepiano hör ännu till undantagen här på orten. I den afgörande momangen stod jag förlägen öfver min förflugenhets; men snart fattade jag mod, när jag genom några löpningar funnit att instrumentet var ovanligt godt. Derpå spelade jag ett enkelt musiknummer, som låg framme och var mig bekant; jag gaf derunder akt på patienten. Fältskärn biföll, ehuru smågrinande åt värdens förslag, att förbinda på majoren ögonen, som redan börjat småyra och prata i kors. Men nu tystnade han, och antog en lyssnande ställning. Han lemnades så en liten stund, men när operationen företogs, ryckte plågorna honom ur denna dvala; då föll jag in med «Bataille de Leipzig.» —

De första tonerna väckte en skakning hos patienten – derpå hörde vi, huru han trodde sig vara på stridsfältet i spetsen för

sitt folk, ty han uttalade det ena kommandoordet efter det andra och uppmanade dem att «gå på!» Om hans krafter tillåtit, hade de som höllo honom, säkert ganska handgripligt, fått vidkännas denna förblindelse.

Men nu måste likväl smärtan blifvit honom för våldsam; ty han ropade: «Paul Grigorjewitsch, tag emot kommando, jag är blesserad! – Seger eller död!» och han föll, utmattad af ansträngning, känslolös i deras armar.

I den starkaste sinnesrörelse upphörde jag; endast mekaniskt lockade jag sedan osammanhängande toner från instrumentet. Aldrig har jag upplefvat, och icke önskar jag upplefva ett sådant ögonblick. Det låter knappt beskrifva sig. Jag förekom mig såsom en, den der länge studerat och fuskat i magiska konster, och nu för första gången vågar besvärja andar. Dessa uppenbara sig, men i gestalter, som komma håren att resa sig på besvärjarens eget hufvud. —

Allt var förbi, allt var tyst; men snyftningar hördes från nästa rum.

Läkaren förordnade regimen, och lofvade komma igen andra dagen mot aftonen, nu måste han tillbaka till staden, der tjensten fordrade hans närvaro på morgonstunden.

En åldrig fru med förgråtna ögon, satte förut fram mat och vin, som vi båda så väl kunde behöfva; sedan reste han oförtöfvadt.

Nu ville den goda frun vaka öfver den sjuke, och jag hade all min vältalighet nödig att afhålla henne derifrån. På min begäran erhöll jag papper och skrifdon och blef ensam med Vasilij, som

sitter på en stol och blundar.

Som jag nu ingenting mera har att förtälja, vill jag göra dig hemmastadd i rummet, der jag sitter; det är stort, och med utsigt åt trenne håll. Med undantag af det dyrbara instrumentet, äro möblerna helt enkla af perlfärgadt träd med hemväfda öfverdrag, huslighetens anda synes råda öfverallt, äfvensom spåren af en mer än vanligt bildad qvinlig genius. Valda musikalier; några väl utförda teckningar i tusch och vattenfärg intaga icke högsätet, som vanligt är, utan den anspråkslösare delen af väggen. På ett litet bord ligga några väl inbundna böcker: «Schillers Wallenstein,» «Wielands Oberon,» «Conte moral» af *Marmontel*, jemte Rousseaus «Emile,» alla på original-språken.

På ett annat bord ser jag fruntimmers-arbeten och en uppslagen bok – Det är Göthes «Hermann och Dorothea,» på insidan af permen står: *Leonna*.

Du vet huru detta namn har spökat för min inbillning, sedan barnaåren, och i synnerhet sedan mitt inträde på finska jorden. När jag drömde om stridens bragder, var det alltid hon som fäste lagern på min panna. Ödet förde henne obekant i min väg, och jag blef intagen. Jag trodde mig vara mitt idéål otrogen, men så var det icke. Kanhända är jag åter så lycklig och finner henne här, ehuru hennes hem ligger flere mil härifrån; ty kan hon icke vara här på besök hos sin onkel? Han talade ju om «die Muhme.» – Nu hör jag någon komma – det är värden i huset. God natt!

Fortsättning:

Han förde mig uppför en trappa till sitt eget rum, på det jag

ostörd måtte hvila ut. Dermed var jag otroligt belåten. Efter tre natters vakande och alla dessa äfventyr, var jag glad att få gömma mig undan alla unga damers blickar i allmänhet, och Leonnas i synnerhet; ty när jag nu vid halfdagern såg mig i spegeln, var jag i sanning en «chevalier de triste figure.»

En klocka i rummet slog tolf när jag vaknade, jag klädde mig skyndsamt och gick ned. I förstugan träffade jag den vänliga gamla frun; hon sade, att majoren igenkänt och talat vid Vasilij, men nu förmodade hon att han slumrade, och bad mig derföre gå sakta i dörren. Jag inträdde varsamt och såg – ett ungt fruntimmer stående vid Ivanoffs läger, med venstra armen understödde hon hans hufvud, för att låta honom dricka utur ett glas. Hon stod så, att jag lika litet kunde se hennes ansigte, som hon såg mig. Jag vinkade åt Vasilij, som stod på något afstånd, att icke förråda mig. Han nickade och antog en förnöjd småslug min. Ivanoff hade tömt glaset, och flickan tog varsamt undan armen, men stod ett ögonblick lutad öfver honom. Han slog upp sina ögon, och hon drog sig genast blyg tillbaka. Till min utomordentliga förvåning, sade han på fransyska – ett språk som han alltid förnekat sig ens förstå. – «O, Anna, är du åter här? Hvarföre har du lemnat mig? Jag är fången, och de odjuren ha bundit mig. Någon sade mig att jag var mycket sjuk, det är kanhända äfven möjligt; men lägg din hand på min panna! så der ja, o det svalkar! – Gå icke mera ifrån mig – lofva mig det.»

«Lugna dig gode Konstantin!» svarade flickan sakta, «tala icke, doktorn säger det mattar dig. Jag går, men kommer straxt

tillbaka, och vill sedan sitta och arbeta här vid fönstret, bara du lofvar att vara stilla.»

Lydigt släppte han hennes hand, som han lagt på pannan.

När flickan vände sig om för att gå bort, blef hon varse mig, en purpurflamma lågade upp på kinder och panna. Det var fröken Lurhjem, hvars bekantskap jag gjorde i staden.

Vänligt och förlägen helsade hon; med ett tecken inbjöd hon mig i nästa rum.

«Herr löjtnanten måste finna det bra besynnerligt, att jag – en ung flicka – talar ett så eget språk med en man, den jag i går såg för första gången – men saken är lätt förklarad,» fortfor hon i det hon antog en lugnare hållning, «under feberyrseln i går aftons, ansåg majoren mig – som ville förmå honom att förtära ett feberstillande medel, som han hittills vägrat – för någon, som säkerligen är honom dyrbar. Han kallade mig för Anna, förebrädde mig, att jag var så kall, så fremmande; att jag ej nu som förr sade Konstantin, o. s. v. Jag trodde det vara bäst att gå in i hans idéer, för att lugna honom. Och när han ännu i dag fasthöll samma fantasi, ansåg jag mig böra» —

«Alldeles så, min fröken! Den tanken att han tror sig omgifven af ett för hans hjerta dyrbart föremål, skall långt mera bidraga till hans förbättring, än alla läkares mixturer; men det förvånar mig att han talar fransyska. Han har till och med sagt sig ej förstå detta språk.»

«Äfven min onkel, som en gång sammanträffat med honom i Borgå förlidet år, säger det samma; och under ett redigt ögonblick

i går, svarade majoren ej, när onkel talade honom till på detta språk. – Men kan löjtnanten säga hvem denna Anna är? Jag önskar blott veta det,» tillade hon något förlägen, «emedan – jag då bättre skulle spela min påtvungna roll.»

«Jag kan ej lemna ringaste upplysning,» försäkrade jag sanningsenligt. «Ehuru vi varit ofta tillsammans, och major Ivanoff hedrat mig med sin vänskap, – något hvarmed *han* icke slösar, – känner jag verkligen ingenting om hans tidigare förhållanden, hvaröfver han alltid iakttagit en tystnad, som, jag tillstår det, förefallit mig besynnerlig; men nu vill jag fråga Vasilij, som varit hos honom i många år, genom honom kunna vi erfara något om denna Anna.» – Jag ville genast gå, men hon höll mig tillbaka och sade ganska allvarsamt: «nej herr löjtnant, när ni som vän till majoren icke känner detta, vill jag också icke erfara det genom hans tjänare.»

Hon kom mig verkligen att blygas. Den synbara förlägenhet, hvarmed hon gjorde mig den omnämnda frågan, visade nogsamt, hvilket intresse hon fästade vid svaret. Huru ädelt besegrade hon ej *sin* nyfikenhet, då jag – jag tillstår det – gerna tillfredsställt *min* på hvad sätt som helst!

Vi återvände till sjukrummet; hvem tror du väl satt der, sysselsatt med ett handarbete? – Leonna von Nordenskans!

Efter några ord om vårt sammanträffande förra gången, och det oförmodade i återseendet; togo vi plats omkring ett litet bord, likväl så, att fröken Ottilia – husets unga värdinna – enligt sitt löfte till majoren, genast föll honom i ögonen, när han vaknade.

Han syntes nu slumra godt. —

Jag hade – som du tör minnas från mitt föregående bref – låtit Leonna genom Otilia veta, att jag kunde lemna henne notis om en viss person. Med nöje såg jag, att en fråga sväfvade på hennes vackra läppar, ehuru den visst icke kom längre. I förstone svängde jag talet hit och dit, för att forska ut, hvad hon tänkte om denna person, innan jag sade mig sjelf vara den sannskyldige. Hon trodde honom ännu vara en yngling, nästan jemnårig med henne, och jag hade svårighet nog, att öfvertyga henne, att undertecknad var denne Fritz von Harlinghausen. Lyckligtvis kunde jag vinna trovärdighet genom ett bref från min mor, hvars stil var henne bekant från förra tider. Hennes snabba blick upptäckte der sitt eget namn, och hon rodnade lätt, i det hon genast återgaf brefvet. Kanhända är hon ej obekant med min goda moders *drömmar*.

Nu blef det fråga om, hvarföre ingen i Lovisa känner mig under mitt tyska för- och familjenamn.

«Emedan ryska tungor, (och alla mina kamrater äro ryssar), rådbråka det till Garlinkgausen,» svarade jag skrattande; «utomdess nyttjas bland oss i dagligt tal endast eget och fars förnamn. Dervid har jag låtit det bero. I de få hus, der mitt familjenamn är känt, komma ej Smittens och deras bekanta.»

Under denna demonstration, inträdde kapten Lurhjem. De unga damerna benämna honom onkel Ludvig, och jag erhöll snart tillåtelse att säga så med.

Han är sjöfarande, och för eget fartyg. Han tar nu frakt till St. Petersburg, och seglar, bara sjön blir fri från is; derifrån gör han en resa till Lybeck, dit hans brorsdotter denna gång följer med.

För att ej störa patienten, var middagsbordet dukadt i ett aflägsset rum, «köskammarn.» Sällan eller aldrig, har jag varit bland så okonstlade, trefliga och aktningvärda människor. Vettenskaplig bildning, verldskännedom och människokärlek, äro hufvuddragen i Ludvig Lurhjelms karakter; hans väsende är öppet och okonstladt. Förhållandet mellan honom och hans brorsdotter är, som det *borde vara* mellan far och dotter, icke så som man tyvärr ofta finner det i verkligheten. Huru enkla, anspråkslösa, och husliga äro ej de unga flickorna. Hjertats godhet gör här jemnlighet. Leonna är en blomma uppvuxen i den fria naturen; Ottilias uppfostran deremot är vårdad af en mästareshand, och likväl omfatta de hvarandra med en sällsynt vänskap. Man ser, att ömsesidig aktning och ömsesidigt förtroende är och blir grundvalen till en känsla, som försvinner blott med lifvet. Undrar du, huru undertecknad kommit sig till sådana djupsinniga observationer? *Goda sällskaper smitta liksom de dåliga.*

Ivanoff var vaken, utan feber, men ganska matt. Han igenkände mig snart och tryckte min hand, men förmådde ej tala, och återföll i en dvallik sömn. Surprisen syntes höra till ordningen för dagen.

Vi sutto alla omkring det lilla bordet, flickorna med sömarbete, den gamla med sin stickning. Jag skar upp en blyertspenna för att teckna ett broderimönster för Leonna. Onkel

Ludvig föreläste oss med verklig talang några sidor ur Oberon. «Orest,» en vacker svart pudel – i parentes sagdt, mycket firad af Ottilia, emedan densamma, genom sitt skällande, kommit dem att observera majorens olyckshändelse på vägen – satt äfven lik en ganska uppmärksam åhörare framför sin husbonde och såg på honom med sina kloka ögon.

På en gång lyssnade hunden och syntes orolig; ett skrapande på dörren, åtföljdt af ett ängsligt tjut, väckte allas uppmärksamhet. «Garçon!» utbrast Vasilij ovilkorligt och skyndade från sin herres säng till dörren. Han hade rätt. Det trogna djuret hade försvunnit dagen före deras afresa från Åbo – sannolikt instängdt af någon «liebhaber» – och hade sedan sökt, följt, och funnit sin herres spår, ända hit.

Först fägnade han sig åt den glada Vasilij, och formerade en flygtig bekantskap med Orest, som på sin herres befallning förhöll sig stilla. Sedan äfven jag fått ett, ehuru ringa igenkännelseecken, skyndade han till sängen. Der reste han sig med fötterna mot kanten och slickade den hand som låg ofvanpå täcket. Djuret hade magrat ansenligt, hvem vet hvilka «egyptiska köttgrytor» han försakat för att följa sin herre i nöd och lust! Ottilia sörjde genast för hans förplägning.

En stund derefter kom läkaren; han gaf det bästa hopp, ty svullnaden började lägga sig. En biljett från Schalinsky gaf mig tillkänna, att General en chef under sin genomresa skulle inträffa följande afton i Lovisa. Jag måste således tillbaka med doktorn, som likväl dröjde qvar öfver natten.

Denna opåttänkt hastiga bortresa förstämde oss något; jag anses redan för en bekant i huset. På läkarens inrådan, som ville ha ett ostördt lugn för sin patient, begåfvo vi oss i andra rummet, och trefnaden infann sig åter.

I anledning af några jemförelser mellan landt- och stadslif, yttrade jag, att jag denna sommar vore i tillfälle att någorlunda njuta det förstnämnda, emedan jag, jemte ett par kamrater, skulle ha uppsigt öfver ett arbetskommando, som skulle rödja upp en vidsträckt plan invid X kyrka i N. socken, för att göra planen tjenlig till exercis.

«Ack hur roligt!» utbrast Leonna, «vi bli då grannar! Väl ligger Grönskog två mil derifrån, men hvad vill det säga? Jag får ofta följa med pappa till kyrkan om söndagarna. Det rödmålade huset nära invid planen tillhör pappa. Det vindsrum, som har sina fönster åt den sidan, är min kammare. Vi kunna då åtminstone utbyta en helsning, till dess kusin Feodor blir bekant med pappa.»

I detta glada öppna förtroende ligger ej en skymt af koketteri. Hon anser mig som en barndomsbekant, en nära släkting. Måtte hennes föräldrar tänka på samma sätt! Jag erhåller då lätt inträde i deras hus. Väl lär jag då äfven få den äran, att räkna någon sort aflägsen skyldskap med en viss sikter af samma namn, men huru nära, det har jag aldrig velat fråga, ty på den krabaten spiller jag icke ett ord.

Det var endast ett löst rykte, som lockade mig ifrån Rönnebacka. Jag har således haft tid att skrifva ett så vidlöstigt bref. Du ursäktar väl din pratsjuke vän

Feodor.

När löjtnanten efter fem dagars frånvaro, åter kom till Rönnebacka, mottogs han af fru Palman, som sysselsatt i köket, endast kunde be honom stiga in i salen. Majoren låg i mera upprest ställning, armen låg spjälad. Garçon utgjorde hans enda sällskap.

Vänkskapsfullt räckte han den friska handen mot vännen, som å sin sida fägnade sig öfver de omisskänneliga tecken till återkommande helsa, som røjdes i majorens utseende.

«Ja du har rätt, jag känner mig ofta må bättre än före den händelsen, som bragte mig på detta läger,» svarade majoren, «och din närvaro skall bidraga att muntra mitt sinne. Om din förra härvaro har jag icke redigt begrepp, ty många fantasibilder omgäfvade då mitt plågoläger, och jag vet ännu knappt, hvad som varit dröm eller verklighet.»

Feodor lyckönskade honom att vara under så goda människors omvårdnad. Tacksamt erkände majoren detta, och tillade: «numera ser jag likväl ingen annan omkring mig, än den goda gamla frun, ty min hederliga värd reste bort i förgår, och ändå förekommer det mig stundom, som om jag betjenades af osynliga händer, eller att en skyddsengel vakade öfver mig, när jag slumrar, men som genast försvinner, när jag vaknar. Det är, jag finner det nog, en lemning af de fantasier febern alstrade; ty när jag denna morgon frågade Vasilij, hvad han tänkte derom, svarade han endast med ett skakande på hufvudet, och ett eget tvetydigt leende.»

Feodor ville ej ingå i någon förklaring öfver denna andesyn, men lofvade underrätta sig om något ungt fruntimmer icke varit i rummet, under dessa senare dagar.

Fru Palman kom nu in och bjöd löjtnanten i sitt rum, för att äta frukost.

Der träffade han Ottilia; ehuru hon vänligt kom honom till mötes, och syntes fägna sig öfver hans ankomst, syntes hon honom blek, nästan sorgsen.

«Mår fröken icke väl, eller har något obehagligt inträffat?» frågade han sluteligen.

«Nog mår jag bra, men jag är ledsen öfver att onkel just måste resa bort, när jag så oförmodadt skulle förlora Leonnas sällskap; här sitter jag nu allena, nästan som en fånge, och vantrifs så der smått.» —

Feodor hade med säkerhet trott sig här återfinna Leonna, men smärtsamt träffade honom underrättelsen om hennes frånvaro; ty dessa dagar hade lärt honom inse, huru dyrbar hon var för hans hjerta. Han frågade om orsaken till hennes förut icke påtänkta bortresa.

«Den känner jag icke, och derföre är jag mest orolig. Onkel hade nyss rest bort i förgår, när Leonnas bror kom hit, med befallning från fadren, att hon genast skulle komma hem.»

«Har fröken Leonna en bror?» frågade Karlowitsch med en obehaglig aning.

«Kan löjtnanten vara okunnig om, att Maria Smitts förlofvade är Leonnas halfbror?»

«Namnet har väl ledt mig på den förmodan, att de vore släktingar, men icke att *han* kunde vara en engels bror. – Det är jag, som beklagligtvis, genom en fördömd pratsjuka, gifvit anledning till denna frökens förlust.»

Ottilia bad honom förklara sig närmare.

«Hemkommen härifrån, mötte jag mamsellerna Smitt på gården. Den äldre frågade, hvarifrån jag kom, hvarföre jag rest bort så hals öfver hufvud. Med få ord omtalte jag major Ivanoffs olyckshändelse, och att han varit lycklig nog att här finna deltagande och vård. Jag var dum nog att tillägga: det jag om några dagar åter skulle fara och se efter honom. Då nu frökens bror, som visste henne vara här, erfor detta, så ville han väl åter visa ett prof af sin hatfullhet, sin ovilja mot mig.»

Fru Palmans inträde afbröt ämnet, och talet föll på majoren; löjtnanten hoppades snart se honom återställd.

«Tror ni det verkligen?» frågade Ottilia lifligt. Derefter tillade hon något förlägen. «På två dagar har jag – knappt sett honom.»

«Och likväl tror han sig märka ett huldt väsende, som ofta omsväfvar hans läger, ehuru hon genast försvinner, så snart han vill öfvertyga sig om synen är verklighet, eller ett foster af inbillningen.»

Ottilia rodnade lätt för hans forskande skälmska blick. «Nå visserligen har jag någongång, när han slumrat, smygt mig in i rummet, för att obemärkt se efter att ingenting felades. Fru Palman har mycket att göra – äfven står der en byrå som

innehåller saker» —

«Men hvarföre har fröken förbjudit Vasilij att tala om er för sin husbonde?»

«*Allt* vet löjtnanten också!»

«Och hvarföre vill icke fröken visa sig?» frågade han allt mera enträgen.

«Hvarföre?» sade hon. «Emedan den person, för hvilken majoren ansåg mig under sin yrsel, sannolikt har, för att dömma af några hans yttranden, blifvit skild från honom, antingen genom döden, eller på något annat för honom ganska smärtsamt sätt. Hvarföre då nu upplifva dessa sorgliga hågkomster genom min åsyn, innan han är fullkomligt återställd? — Han har emedlertid glömt sina fantasier, och jag är en likgiltig, för honom alldeles fremmande varelse.» En liten ofrivillig suck smög sakta fram.

«Jag delar icke frökens åsigt af saken,» invände löjtnanten. «Detta förhemligande verkar ofördelaktigare på hans fantasi, än verkligheten; för den skola säkert alla skuggbilder försvinna. Gör mig derföre till viljes! Tillåt mig att presentera er.»

Synbart öfverraskad, frågade hon något förlägen, om det icke vore bättre att afvakta onkelns återkomst; men af farhåga att detta hade utseende af tillgjordhet, ändrade hon genast mening, och gaf sitt bifall.

Gerna hade Feodor, af ungdomlig nyfikenhet och öfverdåd, velat öfverraska sin vän genom Ottilias oförberedda närvaro, för att se hvilket intryck detta gjorde, men hans bättre känsla nekade. Majoren underrättades om rätta förhållandet, likväl med

undantag af deras fransyska konversation – ett förbehåll som han måste gå in uppå. Några ögonblick senare förde han Ottilia jemte fru Palman till hans säng.

Majoren bad honom tolka sin hjertliga tacksamhet för all den omvårdnad de skänkt honom, och anhöll om deras fortfarande godhet och tålamod.

Under det att löjtnanten öfversatte majorens ord, höll denne Ottilias hand, som hon rodnande lemnat honom, och han betraktade henne nu med blickar, hvarur åter en känsla af glädje och liflig öfverraskning strålade. Nästan utom sig, ropade han: «O huru lik hon är min aflidna så smärtsamt saknade syster Anna!»

Den unga flickan, som ej förstod meningen, men väl hörde honom med häftighet uttala det namn, han under yrseln gifvit henne, drog darrande händerna tillbaka, och ville aflägsna sig; men löjtnanten höll henne qvar och förklarade orden. Då lade hon sjelfmant sin hand i den hand majoren ännu framräckte, och sade med en vacker blick, en engels leende: «O säg honom, att så länge han vistas här hos oss, skall jag söka ersätta denna syster.»

«Säg honom det sjelf på ett språk, som han efter hvad jag förmodar, numera ej förnekar,» sade Feodor leende.

«Nej, nej, icke nu, tillåt att jag aflägsnar mig» —

«Gör icke det, det kunde oroa honom, men skänk oss litet musik.» Hon biföll genast, och Feodor samtalade undertiden sakta med majoren, som med synbart nöje lyssnade på tonerna.

När de sedan åto middag i andra rummet, frågade löjtnanten,

hvarföre hon ej ville tilltala majoren på fransyska. Hon teg några ögonblick, men sade sedan bestämdt: «Det sker icke, så länge löjtnanten är här. Kanske sedermera; kanhända äfven icke.» Då han deröfver undrade, fortfor hon:

«Ni har ju sjelf sagt, att majoren förnekat all kännedom af detta språk, onkel har erfarit detsamma; när vi nu icke känna motiverna till detta handlingssätt, och ingen anledning äga, att derunder tro något mindre godt, så vore det ju odelikat, om jag utan nödtvång, begagnade mig af en upptäckt, omedveten af honom sjelf. Dock min tanke gäller icke för löjtnanten,» tillade hon, liksom af fruktan att förolämpa honom. «Ni kan ju sjelf försöka er lycka.»

Men han tillstod gerna, att fastän majoren alltid behandlat honom som en vän, han ingalunda tilltrrodde sig att utforska något, som denne ville dölja.

Senare sutto fruntimren och arbetade vid lilla bordet nära fönstret; löjtnanten föreläste sin vän ur den af honom medförda tidningen «Ryska Invaliden.»

Vasilij smög tyst omkring på afstånd, noga iakttagande sin herres minsta vink; den komiskt förnöjda uppsyn, hvarmed han understundom strök sina sträfvä mustacher, sade att det var något som glädde den trogna karlen in i själen.

Äfven Garçon var beställsam; än satt han framför sin herre med framfötterna på dennes bröst; än visade han Ottilia sin hyllning, liksom glad, att hon nu åter var här inne. Hon lutade sig ned och smekte hunden, men då hon af qvinlig instinkt, utan

att lyfta ögonen från sitt arbete, märkte, att hunden sedan erhöll dessa smekningar fördubblade af sin husbonde, upphörde hon alldeles dermed, ehuru Garçon manande lade tassen på hennes knä. En skälmaktig sidoblick från löjtnanten, kom henne att rodna; hon steg upp sägande: «hunden vill säkert ha mat,» och lockade honom med sig ut.

Läsningen fortfor, de båda militärerna utbytte derom sina tankar. I sista nummern förekom, att en viss grefve af en högt uppsatt familj, sjelf känd för sina fordna militäriska framgångar, och i senare åren värderade diplomatiska talanger, nyligen aflidit under en resa till sina gods vid polska gränsen.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.